Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной ...21-һээ гарана | № 149 (13863) | 1972 оной июниин 27, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...РТИЙНА ДОКУМЕНТНҮҮДЫЕ ҺЭЛГЭЛГЭ

...XXIV съездын шиид-...ые үндэһэ болгон, ...ЦК-гай майн Пленум ...шүүдэй партийна доку-...һэлгэхэ тухай асуу-...а үзөөд, энэ хэрэгые ...онуудта үнгэргэхэ ...ээ. Партийна биледүү-...е байха болзорой дүү-...һээ энэ һэлгэлтын үн-...айһан хэндэшье мэдээ-...эй биледүүдые шэнээр ...хническэ юрын хэрэг ...тухай эндэ хэлэгдэнэ ...ртийна документнүүдые ...талаар үнгэргэгдэхэеэ ...элмэрине политическэ ...удха шанартай хэрэг ...харана.

...а политическэ онсо ул-...ал, өөрынгөө зэргые ...талаар партиин шуха-...уулга мүн гэжэ КПСС-... Генеральна секретарь ... Брежнев Центральна ...Пленум дээрэ тэмдэг-...а. Партийна документ-...элгэтэй холбоотой эм-...политическэ хүдэлмэ-...партийна уг зорилго ...нэн түрүүн комму-... эдэбхи үүсхэл бүри ...шэлүүлхэ, журамыень ...коммунизм байгуул-...түрүү үүргые улам ...шухала. Партийна до-...ые һэлгэхэ талаар үн-...байһан хүдэлмэри ха-...үсэ шадалые харалга, ...XIV съездын шиидхэ-...партийна организаци ...эраар бэелүүлжэ бай-...нарин шалгалта бо-...бшуу. Эдэ бүгэдэ хэг-...ан хүдэлмэриин гол зо-... нэгэн мүн.

...арти хүдэлмэришэн ан-...ы ажалшадай полити-...элбэрилэгшын үүргые ...рэтэйгөөр дүүргэһэн, ...е, коммунизм байгуул-...э замаар совет арадые ...тайгаар хүтэлбэрилнэ. ...дь, тэрэнэй дайшалхы ...юһон КПСС олонниитын ... этигэл найдабари ба ... хүртэнхэй. Арад зо-...партиин нэрэ хүндэ ай-... ажалшадай аша туһа-...хээр алба хэжэ, рево-...үсэл зорилгоор, сэсэ ...харасаар туйлагдаһан ... Совет хүнүүд эгээл ...эл һайн һайхан юумэеэ ...ингаа нэрэтэй холбодог ...ай үе сагай ухаан бо-...хүндэ, һэшхэл—Лени-...энэ тобшолол КПСС-эй ...ю, шэнэдхэн хубилга-... тэрэнэй бүхы ажал ...бүхэдэлхэйн түүхэтэ уг ...жэ шанарыень эли то-...эйлэн харуулна.

...түрэлтэнэй, эб най-... демократиин, нацио-...өөрэлгын ба социализ-... хамаг тэмсэлшэдэй ха-...скэ парти тээшэ шэглүү-... Агууехэ Ленинэй бай-...ымүүжүүлһэн Советскэ ...оммунис парти уласхоо-... хүдэлмэришэнэй хүдэ-...аршагүй нэгэ хубинь ...ролетарска интернацио-...шалгалта гараһан марк-...инскэ ёһо гуримуудта ...үйгөөр түшэглэн, манай ...эйн сүлөөрэлгын хүдэ-... өөрынгөө интерна-...уялгые нэрэтэй түрэ-...ргэнэ, социалис оронуу-...оорондын коммунис хү-...эргые бата нэгэдэлтэй ...эргэтэ бүхы хэмжээгээр ... Тэрэнэй бүхы ажал ...элхэй дээрэ эб найрам-...а, социализм ба комму-... үзэл бэелүүлхэ хэрэгтэ ...анхай.

...ай өөрынгөө зэргэдэ со-... эрхим түлөөлэгшэдые ...г гээшэ. Тэдэнэр хадаа ...эн сэхэ хүдэлмэришэд, ...уд, интеллигентнүүд. ...өөрынгөө ниитын уялгадэ ...ёһоор хандадаг, шэнэ ба ...энэй түлөө тэмсэлшэд ...эр манай ороной бүхы ...ндэһэ яһатанай хүбүүд, ... КПСС—коммунистнууд-...налистнуудай партийна ...он, нэгэ программа ба ...ай үндэһэ һуури дээрэ ажал ябуулгаяа бэелүүлдэг жагсаал түгэлдэр нэгэдэмэл эмхи мүн гэһэн партиин хүсэл бодол тэдэндэ аб адлихан сэнтэй.

Коммунис парти ба совет арадай таһаршагүй нэгэдэл манай байгуулалтада илагдашагүй хүсэ шадал олгоно. Партимнай ажалшадай этигэл найдабарине юунһээшье үнэтэйдэ тоолон, арюун нангинаар аршалжа, бүхы ажал ябуулгаараа тэрэнниень харюулхые оролдодог гээшэ. Тэрэ оролдолгынь үндэһэ һуури — марксистско-ленинскэ һургаалда үнэн сэхэ байлга, партиин зэргэнүүдэй үзэл бодолой ба эмхидхэлэй талаар нягта жагсаал. Имагтал эдэ шэнжэ шанар шэнэ общество байгуулха хэрэгтэ манай амжалта, манай илалтануудай эшэ үндэһэн боложо үгэнэ.

Коммунизм байгуулгын гол шухала зорилгонуудые, СССР-эй дотоодын ба гадаадын политикын генеральна хараа шэглэл тодорхойлһон КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд партиин, бүхы совет арадай ажал ябуулгые зорижуулагша программа болонхой. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые дүүргэлгэдэ, экономико ба соёл культураяа саашадань хүгжөөлгэдэ, гадаадын политикын бэелүүлгэдэ Соведүүдэй ороной түйлажа байһан амжалтанууд—тэрэ программын научна гүнзэгы үндэһэ баримтатай байһанайнь элитэ гэршэ мүн.

Урдынхиһаа шэнэ, хэмгүй ехэ, орёо нарин асари ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ мүнөө партимнай арад зоноо хүтэлбэрилнэ. Манай зохёон байгуулхы ажал ябуулгымнай үргэн далайсатай байха бүри, ажахын, социальна, политическэ, үзэл бодолой талаар асуудалнуудай бэрхэшээл ехэтэй байха бүри, олониитые толгойлжо ябадаг партиин үүргэ ба харюусалга бүри дээшэлнэ.

Партиин хүтэлбэрилхы үүргэ—юрын ойлгомжо бэшэ гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев тэмдэглэһэн. Энэ хадаа манай өөһэдымнай бодото ажабайдал, коммунис манлайн бүхы арадтаяа, оронойнгоо үйлэ хэрэгүүдтэй, тэрэнэй бүхы эмхинүүдтэй, гүрэнэй ба ниитын зургаануудтай таһаршагүй холбоо барисаан гээшэ. Эдэ бүгэдын ажал ябуулгые парти зохилдуулан хүтэлбэрилнэ, коммунизмын түлөө тэмсэлдэ олониитые эмхидхэн зоригжуулна. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ баталан абтаһан ниитэ хүгжэлтын бүхы ябаса, коммунизм байгуулха асари ехэ программын бэелэл партиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулгада, бүхы коммунистнуудта шэнэ эрилтэ табина.

Партиин хүсэн гэшүүдэйнь үзэл бодолой талаар арюун сэбэр, эдэбхитэй, бэеэ үгэнги байлгаһаа үндэһэтэй гэжэ мэдээжэ. Ленинэй захяа заабариин ёһоор КПСС өөрынгөө түүхын бүхы шатануудта партиин гэшүүнэй нэрэ хүндые улам дээрэ үргэхэ, бүри арюун болгохо хэрэгтэ анхарал ходо хандуулдаг байһан. Хаанай засаг ба капитализмые унагааха хэрэгтэ, пролетарска революциин илалтада партиин ажалшадые хүтэлбэрилжэ байха үедэ эгээл иимэ байһан юм. Социализм байгуулгын, дайсадта эсэргүү дайнай жэлнүүдтэ баһал тиимэ байгаа. Мүнөөшье, манай орондо коммунис обществын үргэн далайсатайгаар байгуулагдажа байхада, научно-техническэ революциин түйлалтануудые социалис ёһоор ажахынуудые хүтэлбэрилгын булюу һайн талатай зохилдуулан тааруулха талаар айхабтар шухала асуудалай бидэнэй урда табигдаад байхада, научно-техническэ дэбжэлтэ ба ажалай бүтээсые дээшэлүүлгын үндэһэ һуури дээрэ ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые эрид шууд дээшэлүүлхын түлөө, ажалшадай материальна, культурна ажабайдалые саашадань һайжаруулхын, ниитын байдалай бүхы талые шэнэдхэн хубилгахын түлөө бидэнэй тэмсэжэ байдаг, коммунизм байгуулгын ямаршье участогта партийна организаци, партиин гэшүүн бүхэнэй харюусалга хэмжээгүй ехэ болоно.

Партийна байгуулалтын талаар XXIV съездын хараа шэглэл партийна хүтэлбэриин онол аргые шэнэдхэн хубилгаха, партийна ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримые нягта наринаар сахиха, партиин зэргэнүүдые саашадань бүри нягта жагсаалтай болгохо ба олониитэтэй холбоо барисааень улам бэхижүүлхэ, коммунистнуудые үзэл бодолой талаар хүмүүжүүлхэ, партиин программа ба уставай эрилтэнүүдые дүүргэхын түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар съездын хараалһан хэмжээ ябуулганууд соо КПСС-эй гэшүүдэй партийна документнүүдые һэлгэхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана.

Партийна документнүүдые һэлгэхэ талаар хүдэлмэрине эмхидхэлэй-политическэ тон шухала хэмжээ ябуулга гэжэ хараха зуураа, партие саашадань бэхижүүлхэ, коммунистнуудай эдэбхи дээшэлүүлхэ ба журамыень шангадхаха зорилго табиха. Партийна бүхы организацинуудай ажал ябуулгые һайжаруулха, ажахын, культурна байгуулалтын талаар КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудые дүүргэхэ тушаа партийна организацинуудай хүдэлмэри шангадхалгада документнүүдые һэлгэлгэ туһалха ёһотой. Партиин доторой ажабайдал саашадань эдэбхитэй болгохо, партийна хүтэлбэриин дүй дүршэлые шэнэдхэн хубилгаха, олониитын дунда үзэл бодолой талаар хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхын тулада партийна документнүүдые һэлгэлгэ дүүрэн хэрэглэгдэхэ зэргэтэй.

КПСС-эй гэшүүдэй ба гэшүүндэ кандидадуудай эдэбхи дээшэлүүлхэ ба журамыень һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй. Политическэ талаараа ёһотой сэрэгшэ болоодүй, юумэндэ хамаагүйгөөр хандадаг коммунистнууд манайда үшөө бии байһаар гэжэ XXIV съезд дээрэ тэмдэглэгдэһэн гээшэ. Урагшагүй, юумэндэ хамаагүйгөөр хандаха ябадалые парти тэсэдэггүй. Ши коммунист бэлэйш, бэрхэшээлһээ тунхарихагүй, гээгдэнги үзэлтэниие дэмжэхэгүй, партиин үнэн сэхэ, эдэбхитэй сэрэгшэ байха—шиниин уялга. Ажалдашье, ниитын ажабайдалдашье, һуралсалдашье, ажаһуудалдаашье—хаанашье хододоо коммунист гээшэ коммунистал байха ёһотой, манай ленинскэ партиин үндэр нэрэ зэргые нэрэтэй түрэтэйгөөр абажа ябаха ёһотой.

Гол юумэн гэхэдэ, бэе бэедээ эрилтэ хэдэг, сэхэ руунь шүүмжэлдэг, өөрыгөө шүүмжэлдэг байха хэрэгтэй. Өөрынгөө хүдэлмэридэ, өөрынгөө ябадалда бүхы коммунистнуудай КПСС-эй Программа ба Уставай заабаринуудые наринаар сахидаг, үйлэдбэридэ, ниитэ-политическэ ажабайдалда түрүү үүргэ бодотоор дүүргэдэг, партийна даалгабарида үнэн сэхээр хандадаг, марксистско-ленинскэ теориие хододоо шудалдаг байха ябадал туйлаха хэрэгтэй. Совет хуулинуудые, коммунис ёһо заншалнуудые, социалис ажабайдалай гуримые сахилгаар һайн жэшээ харуулха гээшэ партийна хүнэй уялга болоно.

Партдокументнүүдые һэлгэлгын шухала байһанда анхарал хандуулхадаа, Л. И. Брежнев иигэжэ заагаа һэн. Тэрэниие имагтал техническэ хүдэлмэри гэжэ тоолоожо болохогүй, тиихэтэй хамта энэ хадаа партие сэбэрлэлгэ бэшэ гэжэ хараада абаха хэрэгтэй. Урдань хэгдэдэг партийна сэбэрлэлгэнүүд ангиин талаар харша этэгээдүүдһээ шууд сэхээр сүлөөрхэ зорилготой байһан юм. Орон дотор ангиин тэмсэлэй боложо байхада сэбэрлэлгэ хадаа партие бэхижүүлхэ, тэрэнэй дайшалхы шадабарие дээшэлүүлхэ арга боложо үгэдэг байгаа. Социализмын илахада орон дотор болоһон хубилалтанууд сэбэрлэлгэ заатагүй хэхэ шалтагаание зайсуулаа. Мүнөөнэй эрхэ байдалда парти иимэ хэмжээнүүдые абангүйгөөр өөрынгөө зэргые сэбэр байлгажа шадаха.

Партдокументнүүдые һэлгэхэ хүдэлмэридэ бэлдэлгэ партийна бүхы организацинуудай үмэнэ горитойхон зорилгонуудые табина. Ехэ, олон янзын хүдэлмэри хэхэ, олон юумэ анхаралдаа абаха, хараалха хэрэгтэй болоно. Энэ хүдэлмэри мүнөө шухала шатадаа ороод байна. Партийна документнүүдые һэлгэлгэтэй дашарамдуулан, партийна организацинуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонууд союзна республиканууудай компартинуудай ЦК-нуудай, партиин обкомууд, ба крайкомуудай пленумүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Һэлгэлгэ хэхын түлөө имагтал эдэ комитедүүд, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй парторганизацинуудта — политуправленинүүд, зохихо политотделнүүд харюусалгатай. Тэдэнэр бүхы эмхидхэлэй хүдэлмэрине һуларшагүйгөөр хинажа байха, партдокументнүүдые һэлгэлгые үдэр бүхэндэ хүтэлбэрилхэ үүргэтэй.

Һэлгэлгэдэ бэлдэлгые хайшан гээд һайнаар эмхидхэхэ тухай олон дурадхалнууд парторганизацида оруулагдана. Тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хэхэ түсэбүүдые зохёоходоо, тэрэниие бэелүүлхэдээ эдэ дурадхалнуудые анхаралтайгаар хараада абаха шухала. КПСС-эй ЦК-гай заабаринуудай ёһоор партийна комитедүүд хадаа нютаг нютагуудта хүдэлмэриин ямараар хэгдэжэ байһан тухай саг үргэлжэ һонирхохо, шалгалтануудые хэхэ, тус тус парторганизацинуудта һэлгэлгэдэ бэлдэлгын ба тэрэниие үнгэргэлгын ямараар ябажа байһан тухай тоосоонуудые шагнаха, дутуу дундануудые зайсуулха, гараһан асуудалнуудые түргэнөөр шиидхэхэ уялгатай.

Партиин райкомууд ба горкомуудай үмэнэ шухала зорилгонууд табигдана. Эндэ коммунистнууд саг үргэлжын партийна бүридхэлдэ байдаг, мүн лэ эндэ КПСС-эй гэшүүдэй партдокументнүүд тус тус бүхэндэнь наринаар хандагдажа һэлгэгдэхэ байна. Партийна үмэнэ биледүүдые зүбөөр үгэхын түлөө районно, городской комитедүүдэй секретарьнууд, политотделнүүдэй начальнигууд, начальнигуудай орлогшонор КПСС-эй ЦК-гай үмэнэ нюурай харюусалгатай байха. Партдокументнүүдые һэлгэхэ хүдэлмэридэ бэлдэлгые партиин районно, городской комитедүүдэй пленумүүд дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ, энэ ехэ хэрэгые һайнаар, али бүхы талаһаань хаража үзэхэ шухала.

Эмхидхэлэй-политическэ ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин олон янзын зэбсэгүүд, түхэл янза ба онол арганууд хэрэглэгдэхэ зэргэтэй. Жэшээлбэл, райкомуудта, горкомуудта, эхин парторганизацинуудта коммунистнуудтай тус тустань хөөрэлдэлгэ горитойхон үүргэ дүүргэжэ шадаха байна. Сэхэ руунь, таатай зохидоор үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүд хүмүүжүүлгын үрэ ехэтэй арга боломжо боложо шадаха. Иимэ хөөрэлдөөнүүд партиин гэшүүд ба к а н д и д а д у у д а й ухаан бодолдо гүнзэгы мүр сараа үлөөхэ, тэдэнэй үйлэдбэриин ба ниитын эдэбхи хэшээлэй ургалтада, харюусалгын ба журамайнь дээшэлэлгэдэ туһалха зэргэтэй.

Партдокументнүүдые һэлгэхэ эмхидхэлэй-техническэ бэлэдхэл ехэ удха шанартай. Бүхы урид хэгдэхэ хүдэлмэриин һайнаар дүүргэгдэбэл, һэлгэлгын хүдэлмэри эмхитэйгээр үнгэрхэ байна. Коммунистнуудай тооё, партийна организаци бүхэнэй ажал ябуулгын онсо өөрэ шэнжые хараада абан, район гү, али городто энэ хүдэлмэри эхилхэ ба түгэсхэн дүүргэхэ болзорнуудые тодорхойлһон график һайнаар бодомжолон зохёохо хэрэгтэй. Коммунистнуудай бүридхэлые, партийна ажахые ёһотойл һайн гуримтай болгохо шухала.

Райкомууд ба горкомуудай пленумүүдэй һүүлээр, партдокументнүүдые һэлгэлгэтэй холбоотой асуудалнуудые эхин парторганизацинуудай суглаанууд зүбшэн хэлсэхэ байна. КПСС-эй XXIV съездын табиһан гол зорилгонуудта коммунистнуудай анхарал һайнаар хандуулхаар, партдокументнүүдые һэлгэлгэ ехэ удха шанартай гэжэ партиин тоолодог байһые коммунист бүхэнэй һайнаар ойлгохоор эдэ суглаануудые бэлдэжэ, үнгэргэхэ хэрэгтэй.

Эхин организацинууд—партиин үндэһэ һуури болоно. Тэдэнэй үүсхэл эдэбхиһээ, дайшалхы шадабариһаа, оролдосоһоо ажалшадай коллективүүдэй амжалтатай хүдэлмэри нилээд ехээр дулдыдаха байна. Организаци бүхэнэй ажал ябуулгын түхэл маяг, онол арга мүнөө үе сагай эрилтэнүүдтэ хэр тааралданаб гэжэ партдокументнүүдые һэлгэлгэдэ бэлдэлгын үедэ шадаал һаа гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзэхэ шухала. Үйлэдбэри дээрэхи өөрынгөө уялгануудта, партийна даалгабаринуудта коммунист ямараар хандана б? Өөрынгөө соёл сурталай-политическэ, профессиональна мэргэжэлэй хэмжээе дээшэлүүлнэ гү? Ажабайдалдаа бэеэ ямараар абажа ябадаг бэ? Эдэ ба бусад олон асуудалнууд нүхэрэй ёһоор һайнаар хаража үзэгдэхэ ушартай болоно. Иимэ али бүхы талаар хэгдэһэн шэнжэлэлгэ предприятиин ба эмхи зургаанай бүхы хэрэгүүдтэ партийна нүлөө шангадхалгада, коммунистнуудые хүмүүжүүлгые һайжаруулгада туһалха зэргэтэй.

Коммунист бүхэндэ тус тустань анхаралтайгаар, зүбөөр хандаха, партиин гол ёһонуудта, партийна ажабайдалай ленинскэ гуримуудта тааралдахаар хандаха хэрэгтэй. Тодорхой ушар бүхэндэ партиин гэшүүнэй хүдэлмэри ба ябадалда гарадаг дутуунуудай шалтагаануудые һайнаар хаража үзэхэ, тэдэнэй эдэбхи хэшээл багатай байлга коммунистнуудһаа өөһэдһөөнь хэр зэргээр, мүн партийна организациһаа, тэдэнэй ажал ябуулгын хэмжээнһээ хэр зэргээр дулдыданаб гэжэ элирүүлхэ, энээниие хараада абан шухала хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй. Нэгэ ушартань — хүндэ эрилтэ бүри ехээр табиха, нүгөөдэдэнь — т э р э э н д э туһалха, гурбадахидань — организациин эдэбхитэй ажабайдалда тэрэниие хайшан гээд һайнаар хабаадуулхаб гэжэ бодожо үзэхэ. Эдэбхигүй байха ябадалай али бүхы үзэгдэлнүүдтэй эрид шангаар тэмсэхэтээ хамта, хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандаха ябадал гаргахагүй, яаража тэбэдэжэ, ал дуу эндүү гаргажа болохогүй. Үйлэдбэри дээрэ һайнаар хүдэлдэг, журамтайгаар ябадаг аад, жэшээлхэдэ, ямар нэгэн шалтагаанаар саг үргэлжын партийна даалгабаригүй гү, али суглаанууд дээрэ үсөөнөөр үгэ хэлэдэг нүхэдые эдэбхигүйшүүлэй тоодо оруулбал эндүүтэй болохо байна.

Партийна сэмэтэй коммунистнууд тухай һэлгэлгэдэ бэлдэлгын үедэ хөөрэлдэхэ хэрэгтэй. Тэдэнэй тус бүхэн тухай асуудал тэдэнэй хүдэлмэрине ба ябадалые, ямар ябуулга хэһыень, зэмэ абаһаар хэр үни болоһыень хараада абан тус тустаа шиидхэгдэхэ ёһотой. Партиин зарим гэшүүд хэдэн зэмэ абаһан аад, шухала тобшолол хэдэггүй, бэеэ буруугаар абажа ябадаг. Тиихэдэ партиин иимэ гэшүүдтэ зарим газарта хүсэд шууд сэхээр хандадаггүй байха юм. Мүн алдуу эндүүгээ үни хада заһаһан һайнаар хүдэлдэг, ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг коммунистнууд олон, зүгөөр зэмэнь болюулагдадаггүй. Эдэ бүгэдые утаа анхаралтайгаар хаража үзэхэ, КПСС-эй Уставай заабаринуудые наринаар сахин шиидхэхэ хэрэгтэй.

Коммунистын хүндэтэ нэрые харюулаагүй хүнүүдһээ парторганизацинууд саг үргэлжэ, Уставаар хараалагдаһан юрын гуримаар сүлөөржэл байдаг. КПСС-эй Программын ба Уставай эрилтэнүүдые дүүргэдэггүй, партийна ажабайдалай гурим сахидаггүй хүнүүдһээ һэлгэлгэдэ бэлдэлгын, тэрэниие үнгэргэлгын үедэ парторганизацинуудай сүлөөрхэ байһаниинь ойлгосотой. Коммунистнуудай эдэбхи хэшээл ба журам дээшэлүүлхэдээ, тааруугүй хүнүүдһээ сүлөөрхэдөө, партийна организацинууд өөһэдынгөө зэргые бэхижүүлхэ, ажахын ба хүмүүжүүлгын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ бүри ехээр нүлөөлдэг болохо.

Партийна документнүүдые һэлгэлгэ—бүхы парторганизацинуудта, коммунист бүридэ хамаатай ниитэ партийна шухала хэрэг болоно. Энэ хадаа манай партиин зэргые саашадань бэхижүүлгэдэ, коммунис байгуулалтын талаар КПСС-эй XXIV съездын хараалһан программые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ тэдэнэй бүхы түгэлдэр хүсые элсүүлгэдэ туһалха байна.

(«Правдын» июниин 24-эй түрүү бэшэг).

Советскэ Союзай Коммунис партиин Яхадай областной комитедтэ, Яхадай Автономито Совет Социалис Республикын Верховно Соведэй Президиумдэ, Яхадай Автономито Совет Социалис Республикын Министрнүүдэй Соведтэ

Гайхамшаг ойтой—Яхадай Автономито Совет Социалис Республикын байгуулагдаһаар табин жэлэй ойтой дашарамдуулан, Яхадай хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенци болон бүхы ажалшадые Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, ССР Союзай Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар амаршална.

Манай Эхэ ороной бүхы ажалшадые, мүн Яхадай ажалшан арадые Агууехэ Октябриин революци социальна ба национальна дарлалтаһаа сүлөөлөө, тэрэниие ажабайдалаа социалис ёһоор шэнэдхэлгын түлөө тэмсэлдэ бодхоон жагсаагаа. Ленинскэ национальна политикые шууд сэхээр бэелүүлһэнэй ашаар яхада арад өөрын гүрэн түрэтэй болоо, манай олон арад үндэһэтэнэй эсэгэ ороной арадуудай интернациональна аха дүүгэй нэгэдэлдэ оролсоо.

Коммунис партиин хүтэлбэреэр Яхадай АССР-эй ажалшад ехэ ба алдарта түүхэтэ замаар ябажа гараа. Тэдэнэр гражданска дайнай ба хариин интервенциин үедэ революциин туйлалтануудые шэн зоригтойгоор хамгаалаа, совет засагые бэхижүүлхын ба социализм байгуулхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай шэрүүн шанта үедэ ехэ патриотизм, эрэлхэг зориг ба баатаршалта гаргаа.

Яхад орон хаанта Россин гээгдэнги заха булан байһан аад, Совет засагай тогтоһонһоо хойшонхи жэлнүүдтэ ород ба манай ороной бусад арадуудай аха дүүгэй һайн һайхан туһаламжын ашаар хүгжэнги промышленностьтай, оньһожоруулагдаһан хүдөө ажахытай, түрүү соёл культуратай социалис республика болоо. Совет Яхадта алта ба алмаз малтан абадаг, нүүрһэнэй, газай, ой модоной промышленность, электроэнергетикэ ба барилгын индустри шэнээр байгуулагдаа. Колхоз, совхозууд жэл ерэхэ тудам мяха, һү, хартаабха, овощ бүри элбэгээр абажа, гүрэндэ улам ехээр худалдана. Ой тайгын ба тундрын ажалшад «Зөөлэн алтан» гэжэ нэрлэгдэхэ ёһоорооло нэрлэгдэдэг ангай арһа олоор бэлдэнэ. Ажалшадай байдал таһалгаряагүйгөөр һайжаржал байдаг. Хүдэлмэришэн анги бии боложо бэхижээ, арадай интеллигенци урган гараа. Соёлой хубисхалай боложо байха үедэ юрэнхы эрдэмэй олон һургуулинууд, тусхай мэргэжэлэй дунда һургуулинууд, медицинскэ ба соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд байгуулагдаа, гүрэнэй университет, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин филиал, хэдэ хэдэн научна шэнжэлэлгын институдүүд нээгдээд, үрэ ехэтэйгээр хүдэлжэ байдаг. Хүн зон үргэлжэдөө үзэг бэшэг мэдэхэ болонхой. Литература ба искусство амжалтатайгаар хүгжэнэ.

Яхадай АССР-эй туйлалтанууд совет гүрэнэй ба ниитын байгуулалтын угаа ехээр булюу һайн байһан тухай, ленинскэ национальна политикын, СССР-эй арадуудай хани барисаанай ба аха дүүгэй холбооной илаһан тухай гэршэлжэ үгэнэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, республикын ажалшад экономикын хүгжэлтые түргэдхэхын түлөө, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа гүрэнэй дээдэ хайраар — Октябриин Революциин орденоор шагнагдаһантайнь дашарамдуулан, Яхадай АССР-эй ажалшадые халуунаар амаршална, областной партийна организациин хүтэлбэреэр хүдэлмэришэд, колхознигууд ба интеллигенци СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдажа дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые туйлаха, юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ, манай орондо коммунизм байгуулха хэрэгтэ эрхим туһа нэмэриеэ оруулха гэжэ батаар этитэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Яхадай Автономито Совет Социалис Республика мандаха болтогой!

Манай Эхэ ороной арадуудай хани барисаанай ба зол жаргалай хэрэм болоогшо Совет Социалис Республикануудай Союз мандаха болтогой!

Манай бүхы илалтануудые зоригжуулан эмхидхэгшэ Советскэ Союзай ленинскэ Коммунис парти мандаха болтогой!

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ	СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ	СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

МАЛШАДАЙ ШАДАБАРИҺАА БОЛОХО

Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхозой главна зоотехник П. И. БАИНОВ хөөрэнэ:

— Зун болоһоор манай эндэ хура бороо мүртэй ороогүй, газарай хүрьһэн хатажа, бэлшээриин ногоон муушаг болоод, мал адуулагшадта мүнөө үедэ бэрхэтэйхэн байна. Добо газар буришье халсагай муу болошонхой.

Иимэ байдалай тохёолдоод байхада мал адуулагшаднай бүхы арга боломжыень бэдэржэ, бүхы сэдьхэлээрээ оролдожо, үхэрнүүдээ яажашье һаань хүхэ ногоондо садхааха, хүсэ шадал абхуулхын түлөө тэмсэнэ.

Тиигээшьегүйдэнь яаш аргагүй. Бэлшээриин ногоон муу, бидэ хайшан гэхэбибди, намар болотор мал таргална бэзэ гээд малшадай үхэрнүүдээ һали-бали адууһан нэрэтэй үдэр үнгэргөөд ябаха болоо һаань, мэдээгүйдэ зунай элдин саг үнгэршэхэ ха юм. Энэ алдагдаһан сагые һүүлдэнь яашье тэхэрюулхэгүйш. Тиимэһээ совхозой малшад һайн ногоотой газарыень бэдэржэ, ой модон соогуур, бургааһа шугын забһар, гол горходой эрье зубшажа үхэрнүүдээ бэлшээнэ. Жэшээлхэдэ, мүнөө үнинэй малшан Бабу Гомбоев хажуудаа нэгэ нүхэртэй 202 эрэ хашарагуудые абаад, Мозой гэжэ аршаан булагтай, хада уулын, ой модоной шэмэтэй ногоотой газарта ошонхой бэлшээжэ байна. Намар болотор тэдэ үхэрнүүдэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые 100 килограммһаа дээшэ нэмээлтэхэ гэһэн зорилготой. Хэрбээ бэлшээридэ гаргахын урда шэгнэхэдэ үхэр бүхэнэйн дунда зэргээр 250 килограмм татаһан һаа, намар тэндэһээ бууахадаа тус тустаа 350 килограммһаа бага бэшэ болоһон байха зэргэтэй.

Эдэнэрһээ холо бэшэхэнэ Шара Тала гэжэ газарта совхозой дүршэлтэй малшадай нэгэн Петр Андриевский баһал намар гүрэндэ тушаагдаха 150 эрэ хашарагуудые адуулжа байнхай.

Бэлшээн таргалуулха малай гүүртэнүүдтэ хужар, дабһан, ондоошье минеральна тэжээл хүсэд хүрэхөөр абаашагданхай. Һара бүри малыень шэгнэжэ үзэхэ шэгнүүр тодхогдонхой. Үхэрнүүдэй шэгнүүр сүүдхын, һара бүриин хэды грамм, килограммаар нэмээхэб гэжэ малшадта тодорхой даабари үгтэнхэй. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд холын малшадые ходо эрьежэ, ажалыень хаража, хэрэгтэй болоходонь али али юумээр туһалжа байдаг.

Тэрэнһээ гадна, зундаа һайнаар бэлшээжэ томо болгоод, һүүлдэнь ороондо оруулха 255 эмэ хашарагууд, 163 эрэ буруунууд баһал томо жэжээрээ хэдэн гүүртэ болгогдожо илгагдаад адуулагдана. Һаалиин гүүртэнүүдэй энэ жэлдэ гараһан 180 тугалнуудые суглуулаад, тээлниг соо байлгажа, харууһалнабди. Эндэхи газарынь уһалагдадаг дээрэһээ ногоониинь яһала һайн.

Тиихэдэ һаалишаднай хүхэ ногооной үедэ һү ехээр һаахын түлөө тэмсэжэ, гандуу уларилтай жэлдэшье үхэр малаа баһал бүхы арга хургыень бэдэржэ, ногоондо садатарнь бэлшээхэ, сагаан эдеэ салгидуулха гэжэ оролдоно. Бэлшээриин уйтан газарта гурбан гүүртын 720 үнеэдые үдэр һүнигүй адуулха гээшэ баһал амар бэшэ. Тиигэбэшье совхоз, аймаг соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг Булагай фермынхид үнеэдээ зунай бэлшээридэ гаргаһаар һү һааляа яһала ехээр нэмээжэ байна. Тус фермэ жэлэй үнгэрһэн табан һарада түсэбэйнгөө ёһоор 4010 центнер һү гүрэндэ тушааха аад, мүнөө 3100 гаран центнер һү бэлэдхэлэй пунктда оруулаа. Түрүү һаалишад Н. Шкедова, Е. Глазкова, А. Чеботарева, Н. Цынгуева гэгшэд энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1150—1200 шахуу килограмм һү һаагаад байнхай.

Тээсгэн совхозой гүүртэ, фермэнүүдтэ һаалишад, малшадай суглаанууд боложо, зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һааха гэһэн Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозойхидой, үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхын 1000 граммаар нэмээхэ гэһэн Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой малшадай үүсхэл уряанууд зүбшэн хэлсэгдээ. Тиигэжэ совхозоймнай Булагай фермынхид, мүн бэрхэ малшад Б. Гомбоев, П. Андриевский гэгшэд энэ мүрысөөндэ оролсон, баһал тиимэ үрэ дүн туйлаха гэжэ шиидэә.

...корреспон-
...нүүдэй
...ралда

...эй АССР-эй журналист-...олбооной правлени рес-... аймагуудай газетэ-...фотокорреспондентнүүдэй ...эй семинар үнгэргэхэнь. ...нар М. Горькиин нэрэм-...публиканска библиоте-...ференц-зал соо байгша ...иин 28-най үглөөнэй 10 ...лхэ. Адресань. Улаан-... Ербановай үйлсэ, 4.

...эй штатнабэшэ фото-...дентнүүд мүн лэ энэ ...а уригдана.

...ССР-эй журналистнуу-...олбооной правлени.

КУУЗИКУ ТҮЛЭГ ТАРИГДАНА

Һүүлэй жэлнүүдтэ Калининай нэрэмжэтэ совхоз үнеэдтээ эдюулхын тула куузику ехээр тарижа. һайнаар ургуулдаг болонхой. Жэшээнь, энэ жэлдэ ажахын гурбадахи отделенидэ 22 гектарта куузику ургуулагдаха юм. Эндэхид түрүүн куузикуе рассада ургуулаад, һүүлдэнь эшэнүүдыень июнь һарада хээрэ һуулгадаг. Мүнөө ажахыда энэ хүдэлмэри түлэг дундаа.

Овощ ургуулдаг звеногой гэшүүд И. А. Степанова, К. М. Мельникова, Е. А. Гордеева, Л. Д. Ефимова гэгшэд хээрэ һуулгагдаха рассадые түрүүн зохидоор эмхилэн бүридхэнэ. Тэрэниень рассада һуулгадаг тусхай машинаар А. М. Иванова, Д. И. Заиграева, О. С. Гребенщикова, Л. К. Зайцева гэгшэд таряалан дээрэ тарижа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: рассада һуулгадаг машинаар куузику таригдана.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

СССР-эй 50 жэлэй ойдо— АЖАЛАЙ БЭЛЭГ

Манай орон дотор коммунис байгуулалтын асари ехэ түсэб хараалhан КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд ажалшадай политическэ болон ажалай эдэбхи үүсхэл бүри хүсэтэйгөөр дэбжээн хүгжөөгөө.

Съездын болоhонhоо хойшо жэлhээ үлүүтэй саг үнгэрбэ. Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ—1971 ондо совет арад абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, юhэдэхи табан жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ горитойхон алхам хэhэн байна. Табан жэлэй хоёрдохи жэлшье—1972 он hайнаар эхилэнхэй.

Гадна байгша ондо ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэйнь ой гүйсэхэнь. Энэ хадаа манай партиин, бүхы арадай ажабайдалда тон ехэ удха шанартай политическэ событи болоно бшуу. Совет Социалис Республиканuудай Союзай 50 жэлэй туршада тогтожо, hалбаран хүгжэжэ байhан ушар Коммунис партиин ленинскэ национальна политикын илан мандажа, бодотоор бэелүүлэгдэжэ байhанине элитээр гэршэлнэ.

Совет аха дүү арадуудай бүлэдэ манай Буряадай Автономито Республика урган хүгжөө, экономико ба соёл культурань танигдашагүйгөөр хубилаа.

Манай аймагай коммунистнууд, бүхы ажалшад партийна организацинуудай хүтэлбэри доро КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ оролсожо, муу бэшэ амжалтануудые туйлана.

Энээн тушаа юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй дүнгүүд элитээр гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэб 112 процент, hү—106, үндэгэ—147, ноohо—105 процент дүүргэгдэhэн байна. Аймагай таряашад 1971 ондо гүрэнэй амбаарта 71 мянган центнер ороohо оруулха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 105 мянган центнертэ хүргэhэн байгаа. Мүн хартаабха худалдаха даабаришье үлүүлэгдээ hэн.

Гадна эдэ бүгэдын хажуугаар ниитын малай тоо толгой олошороо, тэрэ тоодо эбэртэ малай—1874 толгойгоор, хонидой—6000, гахайн—2660 толгойгоор (1970 онойхитой жэшэхэдэ) олошорhон байха юм.

Мал ажалай продукци үйлэдбэрилхын түлөө дэлгэрhэн республиканска социалис мүрысөөндэ аймагнай хоёрдохи hуури эзэлhэн байгаа.

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абтаhан социалис уялгануудай дүүргэлгэдэ «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Советская Россия» колхозуудай, Улаан-Үдын совхозой, «Байкал» гэжэ hуралсалай ажахын, Ивалгын ОПХ-гай ажалшад ехэхэн хубитаяа оруулhан байна.

Туйлаhан түрүүшынгээ амжалтада түшэглэн, аймагай ажалшад «СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой танилсаад, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абаhан байна.

Ямар зорилгонууд табигдаа гээшэб? Байгша ондо 50,5 мянган центнерhээ бага бэшэ мяха, 152 мянган центнер hү, 4100 центнер ноohо, 21 миллион үндэгэ гүрэндэ худалдаха;

ороohо үйлэдбэрилгэеэ 590 мянган центнертэ, хартаабха—210000, овощ—98 мянган центнертэ хүргэхэ;

гүрэндэ 108 мянган центнер ороohо, 83 мянган центнер хартаабха, 64 мянган центнер овощ худалдаха түсэбтэй.

Абаhан эдэ уялгануудай дүүргэлтэ хангахын тулада аймагай партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд эмхидхэлэй болон ойлгуулалмжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. «Табан жэлэй түсэб — болзорhooнь урид», «Ойн баярта—ажалай эрхим бэлэг», «Мэргэжэлээрээ эрхим» гэхэ мэтэ уряа лозунг доро социалис мүрысөөн хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Малшад, механизаторнууд, промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилшэд ойн баярай хүндэлэлдэ ажалай бахтада жагсанхай, абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, хэлэhэн үгэдөө хүрэхын түлөө тэмсэнэ.

Имагтал аймагай хүдөөгэй ажалшадай шэн габьяата ажалай ашаар байгша оной нэгэдэхи кварталда аймаг мяха худалдаха түсэбөө 121 процент, hү—111 процент, үндэгэ—141 процент дүүргэжэ, республикын бусад аймагуудай дундаhаа хоёрдохи hууриида гараба.

Тиихэдэ аймаг соогоо «Дружба» колхозойхид илажа, КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэhэн байна. Үнгэрhэн жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, эндэ мяха худалдалгань 134 процент, hүн—128 процент болоhон, байгша оной түрүүшын кварталай түсэбүүд тус тустаа 115, 108 процентээр дүүргэгдээ. Тэрэшэлэн «Восход» колхозойхид hайн амжалта туйлаа.

Хүдөөгэй ажалшадhаа промышленна предприятинуудайшье коллективүүд гээгдэнэгүй. Тэдэнэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ нэгэдэхи кварталай дүнгөөр ажаhуудалые хангалгын Тарбагатайн комбинат (директорынь Г. И. Гусляков, парторганизациинь секретарь С. А. Соколов) илажа, партиин райкомой, аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаба. Тус комбинадайхид продукци худалдаха кварталай түсэб 115 процент дүүргэhэн, энэнь нёдондоной энэ үеынхиhөө 33 процентээр ехэ.

Продукци худалдаха кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэhэн Улаан-Үдын спиртын заводой, Тарбагатайн кондитерска фабрикын, Ивалгын леспромхозой коллективүүдэй оролдосото ажал тэмдэглэмээр.

Таба hарыншье дүн хараад үзэе. Аймагнай мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө 103 процент, үндэгөөр 120 процент дүүргээ. «Авангард» колхозойхид энэ үедэ hү худалдаха хахад жэлэй даабари дүүргээд, мүнөө байгша оной гурбадахи кварталай түсэбөөр ажаллана. Тиихэдэ «Искра», «Восход» колхозойхид. Калининай нэрэмжэтэ совхозойхид хахад жэлэй түсэб үглөө мүнөө дүүргэхэ болонхой.

Колхоз болон совхозуудай, промышленна предприятинуудай алишье участогуудта хүдэлдэг коммунистнууд үйлэдбэри дээрэ өөрынгөө түрүү үүргэ харуулжа ябадаг.

Хэдэн жэшээ эндэ дурдалтай.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой шубуунай фермые даагша Ленинэй ордендо хүртэhэн Х. К. Сазонова хэдэн олон жэлэй туршада энэ хүндэ хүшэр hалбари даадаг. СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ тэрэнэй даадаг бригадынхид тахяа бүриhөө 150 үндэгэ (түсэбынь 120) абаха, түсэбhөө гадуур 400 мянган үндэгэ гүрэндэ худалдаха гэhэн үндэр социалис уялга абанхай. Мүнөө июнь hарада тэдэнэр үндэгэ гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ.

«Восход» колхозой коммунистнууд социалис мүрысөө толгойлhoop. 1972 оной хабарай тарилгын үедэ коммунист А. Ф. Покацкиин хүтэлбэрилдэг бригадынхид шалгараба. 2400 гектарта ороohото ургамалнуудые 20 үдэрэй туршада тарижа дүүргээ. 140 гектарта хартаабха таригдаа. Коммунистнууд Е. А. Покацкий, А. Ф. Покацкий, Е. М. Шилин гэгшэдэй хүндэлэлдэ ажалай алдарай тут үргэгдөө hэн.

«Восход» колхозой шубуунай фермынхид (даагшань партиин гэшүүн Е. Г. Калашникова) жэлэй туршада 290 мянган үндэгэ тушааха даабаритай hаа, тэрэнээ байгша оной табан hарын дүнгөөр 307 мянганда хүргөөд байгаа.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын тугалшан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр С. Б. Базарова аймаг соогоо түрүү hуури эзэлhээр.

Мүн тус ажахын hаалишад—коммунистнар А. В. Цымбалова, А. С. Кузьмина, З. И. Колесова болон бусад хани ажалладаг нүхэдтөө hайн жэшээ харуулhаар.

Аймагай эрхим хонишодой түрүү зэргэдэ коммунист, партиин райкомой гэшүүн Н. Д. Доржиев («Улаан Оронго» колхоз), Б. С. Цыренов ба Б. Б. Будаева («Байкал» гэжэ hуралсалай ажахы), Б. Базаржапов (Ивалгын ОПХ) болон бусад ябалсана. Эдэнэрнай бултадаа зуутанай тоодо оролсоод, 100 хонин бүриhөө 120—108 хурьга абаад, эхэhээнь тобир тарганаар hалгааhан байха юм.

Мүнөө манай аймагай малшад Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой hү hаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэдэй, Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой мал адуулагшадай гаргаhан hайн hайхан үүсхэлые үргэнөөр дэмжэнэ, зунай бэлшээриин үедэ hү, мяха ехээр абаха талаар шэнэ социалис уялгануудые абана. Тиихэдэ hү hаали дээшэлүүлхэ хэрэгтэ илангаяа ехэ анхарал табигдана. «Байкал» гэжэ hуралсалай ажахын hаалишад зунай hарануудта үнеэн бүриhөө 1800 килограмм hү haaxa гэжэ шиидээ.

Иимэ жэшээнүүдые олоор харуулжа болохо байгаа.

Аймагай партийна организациин гол зорилгонь энэ үедэ юун болоноб гэбэл, зунай зулгы дулаан саг зүбөөр хэрэглэжэ, адууhа малай ашаг шэмэ улам дээшэлүүлхэ, эгээл энэ үедэ үнэ сэн багатай hү, мяха ехээр абахын түлөө тэмсэлдэ хүдөөгэй бүхы ажалшадые, нэн түрүүндэ малшадые элсүүлхэ хэрэг болоно. Энэ шухалын шухала зорилго шиидхэлгэдэ колхоз болон совхозуудай партийна организацинуудай, аймагай эмхи зургаануудай эмхидхэлэй, ойлгууламжын болон бусад хүдэлмэри зорюулагданхай.

Зунай үедэ малшадые алишье талаарнь (соёл культурын, медицинын, худалдаа наймаанай, ажаhуудалай) хангаха тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байна. Малшадай дунда ниитэ-ойлгууламжын хүдэлмэри эдэбхитэй, дүй дүршэлөөр баян лекторнууд, политинформаторнууд, агитаторнууд үдэр бүри ябуулна. Эдэнэр социалис мүрысөө эмхидхэхэ, дүнгынь согсолхо, олондо дуулгаха хэрэгтэ горитойхон анхарал табина.

Эдэ үдэрнүүдтэ ноohо хайшалалга эхилбэ. Хамта дээрээ 95 мянга гаран хонин хайшалагдажа, хонишодой ажалай дүн согсолхо болоно. Энэмнай тон харюусалгатай хэрэг шуу. Тиихэдэ капуста, куузику таригдаба, сабшалан уhалагдана, мэнэ hаяар ургамалай хойноhoo харууhалга эхилхэнь. Гадна ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэлгэдэ hайнаар бэлдэхэ хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдэ мүн лэ манай аймагай партийна организациин анхаралда байhаар.

ССР Союзай байгуулагдаар алдарта 50 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө манай аймагай бүхы ажалшад бүгэдэ арадай мүрысөөндэ оролсонхой, энэ мүрысөөе партийна организацинууд хүтэлбэрилнэ, тэрэнэй манлайда коммунистнууд ябалсана.

К. ШОМОЕВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаануудhа

ПАРТИ АРАД ХОЁРОЙ hАНАЛ НЭГЭН

БЭШҮҮР

КПСС-эй Центральна Комитедэй майн (1972 оной) Пленумэй дүнгөөр аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан болоо, тус асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь А. В. Пластинин, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь В. Л. Афанасьев, аймагай газетын редактор Г. Н. Громов, Бэшүүрэй дунда hургуулиин директор Г. Г. Тюрюханов болон бусад хабаадалсаа.

Гадаадын политикын талаар ленинскэ политикада үндэhэлэн, арадуудай хоорондо аюулгүй байдал хангаха, эб найрамдал бэхижүүлхэ талаар партиин ЦК-гай ябуулжа байhан хүдэлмэрине hайшааха зуураа, саашадаашье эб найрамдалай түлөө, түрэл оронойнгоо экономическа болон оборонно хүсэ шадалые улам хүгжөөхын түлөө тэмсэлээ бүри үргэдхэхөөр бэлэн байhанаа суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглэhэн байха юм.

КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүндэ кандидат, «Правда Бурятии» газетын редактор И. К. Щекотов эдэбхитэдэй суглаанда хабаадалсажа, үгэ хэлээ.

1972 оной — табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэжэ, юhэдэхи табан жэлдэ шэнэ амжалта туйлахын түлөө социалис мүрысөө улам хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлхыень, партийна эдэбхитэдэй суглаан аймагай бүхы ажалшадые уряалба.

ТУРУНТАЕВО

Прибайкалиин аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан зарлагдажа, КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Е. Шелковников, Итанцын леспромхозой партийна организациин секретарь Ю. С. Смольников, «Прибайкалец» колхозой түрүүлэгшэ А. А. Шатов, Сэлэнгын модоной баазын цехэй начальник Я. М. Занграев, «Горячинск» курортын врач И. А. Циглис болон бусад үгэ хэлэжэ, дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха, арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхэ талаар партиин Центральна Комитедэй бүхы ажал ябуулгые hайшаан дэмжэжэ байhан тухайгаа нэгэн hаналаар мэдүүлбэд.

Партиин обкомой хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин таhагые даагша К. И. Альцман партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадалсаба.

Баталан абаhан тогтоол соогоо аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан КПСС-эй ЦК-гай ленинскэ гадаадын политикые бүри мүhэн hайшаан дэмжэжэ байhанаа мэдүүлбэ.

АХА

Партиин Центральна Комитедэй 1972 оной майн Пленумэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаhан аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь П. Д. Марзаев, аймгүйсэдкомой секретарь Д. Д. Ошоров, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Тулуев, райпогой түрүүлэгшэ Ц-Д. Л. Баксаханов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь В. Б. Будаев болон бусад үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, партиин Центральна Комитет, тэрэнэй Политбюро СССР-эй уласхоорондын байдал бэхижүүлхэ, эб найрамдал хамгаалха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна, энэнь hайн аша үрэ үгэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Партиин ЦК-гай ленинскэ гадаадын политика саашадаашье эдэбхитэйгээр ябуулха байhандань этигэжэ байhанаа партийна эдэбхитэдэй суглаан мэдүүлээ.

УЛААН-ҮДЭ

Железнодорожно районой партийна эдэбхитэдэй суглаан болобо. Партиин Центральна Комитедэй 1972 оной майн Пленумэй дүнгүүд тухай асуудалаар КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүн, партиин Улаан-Үдын городской комитедэй нэгэдэхи секретарь нүхэр А. М. Беляков, КПСС-эй Железнодорожно райкомой секретарь Л. Л. Болдонов, авиационно заводой директор, СССР-эй Верховно Соведэй депутат С. И. Исаев, прибор бүтээлгын заводой хабсаргагша, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат С. В. Клобукова, Ленинэй орденто локомотиво-вагон заhабарилгын заводой парткомой секретариин орлогшо Ц. Ж. Аюшеев «Теплоприбор» заводой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Л. И. Соловьева, Улаан-Үдын локомотивна депогой машинист-инструктор Н. П. Перфильев болон бусад үгэ хэлээ.

КПСС-эй XXIV съездын hүүлээр манай ороной уласхоорондын байдал hайжаруулха, нэрэ хүндыень үргэхэ талаар партиин Центральна Комитет, тэрэнэй Политбюро, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев ехэ хүдэлмэри ябуулна, ехэ оролдолго гаргана гэжэ үгэ хэлэгшэд онсолон тэмдэглээ. Гадаадын ленинскэ политика эрид шууд ябуулжа, КПСС-эй ЦК дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалха, арадуудай хоорондо аюулгүй байдал хангаха талаар ехэ [...] сэлөө гаргана.

Гадаадын политикын [...] далнуудаар партиин Центра[льна] Комитедэй бүхы а[жал] ябуулгые hайшааhан то[гтоол] партийна эдэбхитэдэй суг[лаан] баталан абаба.

ГУСИНООЗЁРС[К]

«Уласхоорондын байда[л ...] хай» КПСС-эй Центральна [Ко]митедэй майн (1972 оной) [Пле]нумэй тогтоол аймагай пар[тий]на эдэбхитэдэй суглаан [...] зүбшэн хэлсэгдэбэ.

КПСС-эй обкомой бюр[огой] гэшүүндэ кандидат, Бур[яадай] АССР-эй Министрнүүдэй [Со]ведэй түрүүлэгшын нэгэ[дэхи] орлогшо В. И. Дубров[ин], Гусиноозерско шахтоупр[авле]ниин парткомой секре[тарь] П. И. Медведев, «Эр[...]» колхозой партийна комит[едэй] секретарь Ц. Ц. Дамд[...], Карл Марксын нэрэмжэтэ [кол]хозой хонишон Б. Г. Ба[...]ракцаева болон бусад үгэ [хэ]лээ.

Партиин XXIV съе[здын] шиидхэбэринүүдые бэелү[үлэн] гадаадын политикын та[лаар] КПСС-эй Центральна Ко[митедэй] ажал ябуулгые [...] мүhэн hайшаан дэмжэ[жэ бай]hанаа аймагай партийна [эдэб]хитэдэй суглаан мэдүүлбэ.

* * *

КПСС-эй Центральна Ко[ми]тедэй 1972 оной майн Пл[енү]мэй дүнгүүдые зүбшэн хэл[сэл]гэдэ зорюулагдаhан аймагай партийна эдэбхитэдэй суг[лаа]нууд Захааминда, [...] Шэбэртэ, Хойто-Байгалда, Яруунада, Баунтда, У[лаан-]Үдын Октябрьска районд[о] ложо үнгэрбэ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Александр Павлович Степанов Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто электро-хайлуулагшаар ажалладаг болоhoop дүрбэн жэл болобо. Энэ сагай туршада Александр Павлович hайн мэргэжэлтэ байхаhаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадагша гэжэ суурхадаг болоо. Тэрэ цехэйнгээ комитедэй түрүүлэгшээр hунгагдаhан, энэ жэлэй таба hарын даабарине болзорhooнь урид дүүргэлгэдэ хубитаяа оруулалсаhан байха. Цехэй коллектив хахад жэлэйнгээ даабарине болзорhooнь гурбан хоногоор урид дүүргэхэ гэhэн уялга абанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. П. Степанов.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

Манай фотокорреспондент Сергей Балдуевай буу[лгаhан] энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын [...]ратна цех харуулагдана. Эндэ дүй дүршэлтэй хүдэлмэр[ишэд] олоороо хүдэлнэ. Галина Афичук, Таня Халбаева, Евдо[...] Иванова гэдэг ажалай түрүүшүүл табан жэлэй хоёрдо[хи жэ]лэй даабаринуудые болзорhooнь урид дүүргэхэ гэhэн мү[рысөө]нэй манлай барижа ябадаг.

СОВЕТ ЭКОНОМИКО: hАЙН ШАНАРТАЙ ПРОДУКЦИ АРЬБАН

Социалис экономико улам бүри хурдан түргөөр хүгжэжэ байна. Энэ түбидэ Советскэ Союзай ба социалис бусад оронуудай экономико эгээн түргөөр хүгжэнэ гэжэ ООН-ой Европын гүрэнүүдтэ хабаатай экономическа комисси (ЭКЕ) hаяшаг тэмдэглээ. Жэшээлхэдэ, 1959 онhoo 1969 он хүрэтэр ниитын валова продукцын ургалта эндэ 7 процент болоходонь, Баруун Европын хүгжэнги оронуудта энэнь 4,6 процентдэ хүрэhэн байха юм.

Социалис экономикын, тодорхойлон хэлэхэдэ, совет экономикын хурдан түргөөр хүгжэжэ байгаашье hаань, хүдэлмэриин нэмэлтэ хүсэ элсүүлэн хабаадуулха, мүнгэ зөөри hомолхо гэхэ мэтэ арадай ажахын хүгжэлтын шухала эрхэ нүхэсэлнүүд улам бүри хороогдодог болож байнхай. КПСС-эй XXIV съезд (1971 он) дээрэ тэмдэглэгдэhэнэй ёhoop, ниитын үйлэдбэриин аша үрые дээшэлүүлхэ асуудалнууд түрүү зэргэдэ табигдаа hэн. Энээкине туйлахын тула ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, шэнэ техникэ болон технологи нэбтэрүүлхэ, продукциин шанарые hайжаруулха хэрэгтэй. Продукциин шанар арадай ажахын аша үрэдэ ямараар нүлөөлдэг бэ?

Продукциин шанарые hайжаруулга совет ажахые эрхилхэ политикын гол үндэhэ hуурнинуудай нэгэн хододоо байгаа, хойшодоошье байха. Теэд мүнөө энэ асуудал илангаяа шухала удхатай болонхой. hайн шанартай эдлэл хэрэгсэл арьбан байдаг гээшэ ааб даа. Программна тоололготой мүнөөнэй нэгэ станок хуушарhан 10 станогые халан hэлгэхэ аргатай бшуу. Ехэ ашаа тээхэ нэгэ автомобиль эгээлэй юрын хэдэн ашаанай машина hэлгэжэ шадаха...

Продукциин бата бэхи, удаан саг соо ашаглагдаха арга боломжо хадаа СССР-тэ эдлэл хэрэгсэлэй шанар шэнжые тодорхойлон харуулhан гол шухала зүйлнүүдэй нэгэниинь мүн. Жэшээнь, двигательнүүд, электроламшанууд, шиннэнүүд үни удаан ашаглагдахадаа, гаргашаяа ехээр харюулжа, Эхэ орондо горитой ашаг олзо үгэдэг лэ. Гэхэ зуура, али бүхы заhабарилгануудта гаргаша бага болодог, техникын hаатан зогсолго хороогдодог байна. Машинануудай, түхеэрэлгэнүүдэй, приборнуудай шанарай hайжархада, үйлэдбэриин ургалта дээшэлдэг байха юм.

Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума СССР-тэ двигательнүүдые бүтээлгэ улам бүри ургажа байна. hүүлэй жэлнүүдтэ ороной предприятинуудта түлишөөр хүдэлдэг двигательнүүдые бүтээн гаргалга 60 процентээр ургажа, 60 миллион түхэригэй алмалта, арьбалалта хээ. Энэ мүнгөөр мүнөөнэй түхеэрэлгөөр хангагдаhан машина бүтээлгын завод барижа болоно.

Тиихэдээ гүрэн түрэмнай, баг саахада, хүдөө ажахын машинануудые бүтээхэ томо ехэ завод бодхоолгодо бардам хүрэхэ мүнгэ зөөри алмаhан болоно бшуу. Гэхэтэй хамта, двигательнүүдые үйлэдбэрилхэ шэнэ предприятинуудые байгуулhанай хэрэггүй.

Үгышье гэбэл, ондоо жэшээ харуулая. Нэхэлгын челноггүй станогууд мүнөө СССР-эй хүнгэн промышленностьда үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Тэрэнние бүтээн гаргалгада, ашаглалгада hомологдоhон бүхы гаргашануудые хараада абаад байхада, нэгэ иимэ станогой ажалай бүтээсэ хуушан түхэлэй станогhoo хоёр дахин ехэ юм.

Продукциин шанарые эрид hайжаруулга социалис экономикын гол шухала асуудалые шиидхэхэ—тэрэнэй аша үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туhална. Түүхэй материалнууд тухай мүн лэ иимэ юумэ хэлэжэ болоно. Жэшээлхэдэ, шанаржуулагдаhан рудада металлые ехэдхэлгэ, свеклодо саахар ехэ болголго, hүнэй тоhолигыень дээшэлүүлгэ, багаар агшадаг бүд нэхэлгэ—эдэ бүгэдэ ажал хүдэлмэриие арьбалалта ехэтэй, национальна олзо доходые ургалтатай болгодог байна. Энээнhээ уламжалан, улад зоной ажабайдал hайжардаг шуу.

Үйлэдбэри үргэнөөр хүгжэн, шэнэ эдлэл хэрэгсэлнүүдые байгуулдаг. Тиихэдэнь шэнэ эрилтэнүүд урган гарадаг шуу. Социалис үйлэдбэри таhалгаряагүй урган хүгжэхэдөө, эдлэл хэрэгсэлнүүдэй шанарта обществын габидаг эрилтэнүүд дээшэлдэг байна. Энээншье гайхалтай бэшэ. Юундэб гэхэдэ, он жэлэй үнгэрхэ бүри хүн зоной ба предприятинуудай шэлэхэ, hунгаха арга боломжонууд улам үргэдэдэг. Тиимэhээ Советскэ Союзда шэнэ түхэлэй машинануудай, материалнуудай, мүн арадай хэрэглэлэмжын эдлэл хэрэгсэл болон промышленна продукци бүтээн гаргалгада хэрэглэгдэхэ түүхэй эдэй шанарыень дээшэлүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдадаг юм. Юhэдэхи түсэбтэ табан жэлэй үедэ (1971—1975 онуудта), урда табан жэлэйхидэ орходоо, шэнэ машинанууд, түхеэрэлгэнүүд 1,5 дахин үлүү ехээр үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэ. Тэдэнние ашаглалгын экономическа аша үрэ гурба дахинаар ургаха.

Жэшээнь, электронно-тоолон гаргалгын машинануудые (ЭВМ) абажа харая. ЭВМ-ые 1—2 жэлэй турша соо ашаглахадаа, тэрэнине бүтээн гаргалгада hомологдоhон мүнгэ зөөрине харюулдаг байна. Түсэбтэ табан жэлэй турша соо ЭВМ-үүдые бүтээн гаргалга 2,6 дахинаар ургэдхэгдэхэ.

10 мянган морнной хүсэтэй, переменнэ ток дээрэ хүдэлдэг электровозууд Совет ороной түмэр замда ашаглагдадаг боложо, поезднуудай ябасые түргэдхэhэн, транспортна гаргашые хямдаруулhан байха юм.

Химическэ ба нефтиин машина бүтээлгэ шэнэ, бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүдые гаргадаг болонхой. Тусхайлхада, тус бүхэниинь жэлдэ 400—450 мянган тонно аммиак үйлэдбэрилхэ аргатай агрегадууд Невинномысска, Хойто-Донецкэ, Новомосковско химическэ комбинадуудта ашаглалтада тушаагдаха. Иимэ нэгэ агрегат 1948 ондо орон доторнай үйлэдбэрилэгдэдэг байhантай адли хэмжээнэй продукци гаргаха бшуу.

Түсэбтэ табан жэлэй турша соо 22 түхэлэй ашаанай шэнэ автомобильнууд, автотягачнууд бүтээгдэхэ. Тиихэдэ тэдэнэй ажалай бүтээсэ дунда зэргээр 20—25 процентээр дээшэлхэ юм.

Иимэ жэшээнүүд олон. Юhэдэхи түсэбтэ табан жэлдэ орон доторнай үйлэдбэриин бүхы эдлэл хэрэгсэлнүүдэй шанар нилээд hайжарха байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Эдэ бүгэдын ашаар үргэн хэрэглэлэй продукциин шанар дээшэлхэл.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараанай шанарта совет хүн эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг. Мууханшье шанартай эд бараа, эдлэл хэрэгсэл хамаагүй худалдажа абадаг байhан үе саг үнгэрэн ошоо. Энэ табан жэлэй турша соо хүн зоной хүртэсэдэ абажа харахада, бодото олзо доход 31 процентээр ургаха байна. Тиихэдэ худалдаанда гараhан эд бараанай эрьесэ 42 процентээр дээшэлхэ.

Олзо доходойнгоо ургахада, эд бараанай шанарта хүн зоной эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг байhаниинь элитэ ааб даа. Иимэ эрхэ байдалда манай орон дотор үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг hалбаринуудай үүргэ улам бүри ургажа, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда мүнгэ hомололго дээшэлүүлэгдэнэ. Тэдээндэ тодхогдон табигдаха түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ хоёр дахинаар ургаха байна.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргалгые hайжаруулха шухала хэмжээнүүд табан жэлэй түсэб дотор хараалагданхай. Теэд энэншье гайхалтай бэшэ. Социалис обществодо шанар муутай продукци гаргаха гээшэ гүрэндэшье, хүдэлмэришэдтэшье ашаг олзогүй бшуу. Юундэб гэхэдэ, манай ороной ажалшад бүтээн гаргаhан продукциингаа эзэдынь ха юм. Хэрбээ бүд нэхэгшэдэй муу шанартай продукци гаргаа hаань, тэдэнэй бүлын гэшүүдэй хубсаhа хунар шанар муутай байхал. Барилгашадай, эдеэ хоолой предприятиин хүдэлмэришэдэй, химигүүдэй хангалтагүй ажалhаа бүд нэхэгшэд өөhэдөө хохидожо hалаха жэшээтэй. Эгээл иимэhээ СССР-тэ нэхэлгын шэнэ машинанууд утаhа таhалхагүй hайнаар хэгдэнэ. Химическэ индустри элдэб янзын шэрэ будагуудые гаргана. Эд бүдые угалзатуулан гоёор нэхэхэ түхеэрэлгэнүүд бүри ехээр бүтээгдэнэ. hайн шанартай продукци гаргахын тула үргэн ниитэ улад зо[н ...] түрэ оролдолго хэшээл га[...].

Мүнөө эдлэл хэрэгсэл[нүүдэй шана]рые хинан шалгаха гээшэ [...] ехэ удха шанартай болон[хой ...]рэнэй 15 мянганhаа үлүү[...]дарт Советскэ Союзда б[...] продукциин, эд бүдэй, э[длэл хэ]рэгсэлэй шанарыень, х[...] тодорхойлдог юм. Обществ[ын] бүри ургажа байгаа эрилт[...] тааралдуулан, стандартну[уд] үргэлжэ шэнэдхэгдэжэ, х[...]дажа байдаг. 1966 ондо б[...]hан бүхы стандартнууд [...] 1975 онуудта хаража үз[...].

Продукциин шанарые [...] хойлдог гурбан категори (...ци) шанарай түлөө хинал[...]ёhо гуримда шухала hуу[...]нэ. Эсэгэ ороной ба хилы[н ...]хи эрхим хэмжээндэ хүр[...] дукцида дээдэ категори о[...].

Продукциин шанарые [hайжа]руулга, үйлэдбэриин аш[а ...] дээшэлүүлгэ бүхы совет [...] ашаг олзотой. Энэ хада[а ...]мэрилэгшэ бүхэнэй, хүн [...] ажана байдалые hайжару[...]дэhэн hуури мүн. Тиимэhэ[э ...]тэ продукциин шанарые [...]руулха тухай анхарал [...] гүрэн түрын, олониитын [...]лоно.

Леонид ПЕКАР[...]
СССР-эй Госпланай э[...]ческа эрдэм-шэнжэлэл[эй ин]ститудай ахалагша э[рдэм]ын хүдэлмэри[...]

ПРОПАГАНДИСТНАРАЙ hУРАЛСАЛ

ородой пропагандистнарай хаhарын семинарай hүүлээр ээ партиин обкомой политиэ гэгээрэлэй байшан пропаистнарай удаадахи шатын лсал эмхидхэбэ.

Экономикын эрдэмэй үндэhэн ээ» шудалдаг эхин шатын тическэ hургуулинуудые хүэрилэгшэдэй семинар эхилээ. публикын бүхы нютагуудhаа айна пропагандистнар сугла-

СР Союзай байгуулагдаhаар жэлэй ойдо зорюулагдаhан те, экономикын эрдэм ухаанай ила шухала асуудалнуудаар, и техникын дэбжэлтээр, юhэ табан жэлдэ Буряадай Р-эй хүгжэлтэ тухай асуудалаар семинар дээрэ партийна хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, дээдэ hургуулинуудай багшанар лекцинүүдые уншана. ССР Союзай байгуулга, тэрэнние саашадань хүгжөөлгэ хадаа ленинскэ национальна политикын илан мандаhанай гэршэ мүн гэhэн темээр түүхын эрдэмэй доктор Е. Е. Тармаханов, ороной экономическа хүгжэлтын мүнөөнэй шатадахи онсо шэнжэнүүд гэhэн темээр экономикын эрдэмэй кандидат И. Н. Занданов, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эрдэм техникын үүргэ тухай экономикын эрдэмэй кандидат Б. Б. Балданов лекцинүүдые уншаhан байна.

Буряадай АССР юhэдэхи табан жэлдэ гэhэн асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь В. Г. Бирюков лекци хээ.

Экономикын эрдэм ухаанай теориин асуудалнуудhаа гадна, мүн методикын асуудалаар, городой промышленна предприятинуудта экономическа албанай ямараар эрхилэгдэдэг тухайда лекцинүүд уншагдаа. Жэшээнь, «Электромашина» заводой главна конструктор Б. С. Жаринов, энэл заводой түсэблэлгын-экономическа таhагые даагша Л. В. Данкова, локомотив-вагон заhабарилгын заводой ахалагша инженер В. И. Безносов гэгшэд семинар дээрэ лекцинүүдые хэhэн байна.

Пропагандистнар хэдэ хэдэн секцинүүд боложо таhараад хүдэлнэ.

Эдээнэй hүүлээр партийна hуралсалай дунда шатын марксизм-ленинизмын үндэhэн сургал шудалдаг hургуулинуудые даагшанарай hуралсал эмхидхэгдэхэ юм.

Манай корр.

ЭЭРЭЛГЫН ШЭНЭ МАШИНА

ИВАНОВСКА ОБЛАСТЬ. Хүнгэн промышленностиин предприятинуудые оньhожоруулха арганууды проект табидаг Ивановска коммунальна ажаhуудалай албанай инженернүүд утаhа ээрэлгын шэнэ машина туршажа үзэбэ. Фурмановэ городой бүд нэхэгшэдэтэй хамта энэ шэнэ машинын үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэдэ, гарай ажал багаар хэрэглэгдэхэ болоно. Гадна машинанууд миин зогсоогонгүй, ажалай бүтээсэ 30 процентээр дээшэлнэ.

Үhата ээрэлгын шэнэ машина hүбэлхэ ажалда ехэ хабилалтанууд оруулагдаа. Тиигэхэдэнь үндэр бүтээсэтэй оньhон арга хэрэгтэй болоhон байна. Энэ оньhожоруулгын ашаар ажал эмхидхэлгэ тад ондоогоор эмхидхэгдэдэг болобо. Эндэ ажаллаха хүнүүдэй тоо үсөөржэ, нэгэ хүдэлмэришэн энээнhээ урда 15—17 машина хангадаг байгаа hаа, мүнөө 23 машина хангажа шадаха аргатай болоо.

Шэнэ арга Ивановска областиин бусад предприятинуудта нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай. Тиигэжэ ороной бүд нэхэлгын предприятинуудта 11 500 шэнэ машина хүдэлдэг болохо гэжэ хараалагдана. Бүд нэхэгшэд 11 миллион түхэриг мүнгэ алмаха.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: инженернүүд Л. Н. Рассадин, Г. Н. Субботин (зүүн гарhаа), бүд нэхэгшэ Наталья Мартынюк ажалдаа.

ТАСС-ай фотохронико.

ФЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ОРЛИГОЙ БИБЛИОТЕКЭ СОО

ахын аймагай библиотекэдэ ходомнай, набтаршаг бэетэй аад наhанай эхэнэр бидэниие ба. Библиотекын уншалгын соо хэдэн залуу хүбүүд, басаямаршьеб даа журнал ирана, хирэ болоод бага зэргэ өөhэд фондоо энеэлдээд абана.

— Уншагшаднай ехэнхидээ үдэ ажалай hүүлээр суглардаг юм. өө зарим сүлөөтэйшүүл ерээд, журнал хаража байна,— тэрэ эхэнэр тайлбарилан суулна.

Эмнай аймагай библиотекые ша Зинаида Базаровна Шарапанова гээшэ. Оройдоол гурбан соо хүдэлжэ байбашье, яhала шэлтэй болоhон хүн. Зүүн Сиин культурын институдай иотечнэ факультедтэ заочноор лсадаг. Библиотекын уншалзалые даагшаар Галина Миловна Пивоварова, библиотекар Галина Дамняновна Хайдакоүдэлдэг. Хоюулаа тусхай дунhургуулитай.

Библиотекын байшангай хэды амжагүй (тэрэнь хуушарhан, дөө хүйтэншэг юм) байбашье нь, эдэ нүхэд хүдөөгэй ажалай эрилтые hайнаар хангахын, зоной сүлөөтэй сагтаа ерэжэ, рхоhон номоо, газетэ болон налаа уншаха арга олгохын тухэтэ оролдоно. Энэ библиотехамта дээрээ 15 мянга ша ном бии. Зохидхоноор хэтдэтагууд дээгүүр номуудынь эг-бүлэгөөр хубаарилагдан таханхай. Нэгэ бүлэгтэнь хүдөө кын темээр номууд табяатай өдэхидэнь — уран hайханай, бадахидань — ниитэ-политиче... Библиотекэ соо ороhон хүн эн дуратай номоо өөрөө шэлээд а аргатай юм.

— Зинаида Базаровна, «Дружародов» гэжэ журналай hүүл номер ерээ ёhотой. Хаража охо аабза?—гээд нэгэ наhал хүн библиотекые даагшада дана.

— Дүрбэдэхи номерынь hая . Тэрэ стол дээрэ байна. ад уншахадатнай болохо,— нүгөөдэнь харюусаhанайнгаа лээр: «Энэ Евгений Судаков ш. Эгээл эдэбхитэй уншагшамнай нэгэн юм. Түүхын, дайн үеын номуудые ехэтэ hонирог. Журналнуудай номер бүние заабол харадаг, уншадаг на» гэжэ бидэндэ ойлгуулаа.

Тамара Владимировна Литвина аймагай больницада акушер хүдэлдэг. Тэрэ баhал энэ библиотекэhээ ном хододоо абажа уншадаг юм. Ехэнхидээ уран hайханай литература, искусствын асуудалаар номуудые уншана. Мүн тиихэдэ больницын профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ байhан дээрэhээ ажалдаа хэрэгтэй элдэб брошюра, справочнигуудые уншажа байдаг.

— Уншагшадтнай олон аабдаа?—гээд hонирхоходомнай:

— Жэл бүри олошоржо байна. Саг үргэлжэ ном абажа уншадаг хүнүүднай нёдондо арай-шамай 200 гаран байгаа hаа, мүнөө 260 гаран болонхой,—гээд библиотекарь Галина Дамняновна хөөрэнэ.

— Сүлөөтэй сагтаа эндэ ерээд, шэнэ ном, газетэ, журналнуудые уншадаг хүнүүднай 80 шахуу болоо. Тэдэнэй олонхинь залуушуул, дунда hургуулиин hурагшад болоно,—гээд уншалгын залые даагша Галина Михайловна нэмэнэ.

Орлигой библиотекын эдэбхитэй уншагшадай дунда хүдэлмэришэд, алба хаагшад, hургуулиин hурагшадшье бии. Тэдэнэй дундаhаа ахалагша пионервожата Е. А. Данцаранова, аймсоведэй гүйсэдкомой гэгээрэлэй таhагые даагша Л. И. Дутарова, hурагшад Ц. Хаптагаев, В. Захаров болон бусад элдэб янзын асуудалаар олон ном уншадагаараа бусадhаа илгарна.

Библиотекын уншалгын зал. Эндэнь хуушарhаншаг хэдэн стол зохидхоноор табигданхай. Дээгүүрнь элдэб янзын газетэнүүд, журналнууд. «Правда», «Советская культура», «Известия», «Буряад үнэн», «Малшан», «Буряадай залуушуул», «Правда Бурятии» болон бусад газетэнүүд, мүн тиихэдэ «Москва», «Нева», «Огонёк», «Октябрь», «Крокодил», «Молодая Гвардия», «Байгал», «Агитаторай блокнот» болон бусад олон hони-hонин журналнуудые энэ библиотекэ абажа байдаг юм. Тиимэhээ ажалайнгаа hүүлээр—сүлөөтэй сагтаа аймагай түбэй ажалшад эндэ ерэжэ, газетэ болон журналнуудай hүүлэй hониитой танилсаха дүүрэн аргатай болоно.

«ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо» гэhэн томо гаршагтай стенд харанабди. Тэндэнь марксизм-ленинизмын үндэhэ hуури табигшадай шухала шухала зохёолнууд, СССР-эй Конституци, энэ түүхэтэ ойдо бэлдэхэ тухай КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоол ба манай ороной бүгэдэ арадай энэ hайндэртэ бэлдэлгэ тухай газетэ, журналнуудта тунхаглагдаhан статья болон корреспонденцинүүд табигданхай.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд элдэб янзын асуудалнуудаар, мүн совет арадай hайндэрнүүдтэ зорюулагдаhан тусхай стенднүүдые бэлдэжэ байдаг заншалтай. «Агитатор ба пропагандистнарта туhаламжа», «Владимир Ильич Ленин» «Манай календарь», «Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй анхаралда» гэхэ мэтэ стенднүүд бэлдэгдэнхэй. Тиихэдэ тусхай стол дээрэ «Уран hайханай литературын шэнэ номууд» гэжэ бэшээтэй багахан хабтагай харагдана. Библиотекэдэ hаяхан абтаhан номууд суглуулагдажа, тэрэ стол дээрэ табигдадаг байха юм.

Энэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд уншагшадайнгаа дунда ниитэ хүдэлмэри ябуулха асуудалда ходо анхаржа байдаг. Республикын мэдээжэ уран зохёолшо Исай Калашниковай «Разрыв-трава» гэжэ романаар энэ оной февраль hарада уншагшадай конференци үнгэргэhэн байна. Эртээнhээ эхилжэ hайнаар бэлдэhэн туладань конференци эмхитэйгээр үнгэрөө. Тэрэнэй хүдэлмэридэ зуугаад хүн хабаадалсажа, 13 хүн өөhэдынгөө hанамжа, дурадхалнуудые хэлэhэн байгаа. ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан асуудалаар уншагшадтай уулзалга мүнөө бэлдэгдэжэ байнхай.

— Уншагшадай конференци, уулзалгануудые ходо үнгэргэжэ байха аргагүйдэнэбди. Ушарынь юуб гэбэл, библиотекымнай уншалгын зал багахан юм. Тиимэhээ соёлой байшанда хэхэ баатай болоодоно. Теэд тэндэмнай үдэр бүри кинофильм хэдэ дахин гаргагдана. Үшөө олон ондоо хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэдэг байна,—гээд библиотекые даагша Зинаида Шарастепанова хэлэнэ.

Аймаг дотор хүдөөгэй дүрбэн, колхозуудай хэдэн библитоекэ хүдэлдэг юм. Аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд тэдэндэ хаба шадалаараа туhалжа байдаг. Аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таhагтай хамта библиотекарьнүүдэй семинар-зүблөө зарлажа, элдэб асуудалаар туhатай зүбшөөл үгэжэ байдаг болонхой.

— Библиотекымнай байшан хуушаржа, хүйтэ барихаа болишоо. Модонуудайнь үмхиржэ, унаха болоhон дээрэhээ заhабарилгашье хэхын аргагүй юм. Уншалгын залда стол, стулнууд дуталдана, байгаашаhь баhал хуушаранхай. Шэнэ ном олоор абаха гэхэдэ, мүнгэ зөөри багаар үгтэнэ. Республикын бибколлектор манай аймагта шэнэ номуудые удааруулжа эльгээдэг байна. Буряад хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг номууд библиотекэдэмнай тон үсөөн байhан зандаа. Өөhэдөө ошоод, уншагшадай эридэг номуудые шэлэжэ абаха аргагүйбди. Харгы замай гаргашада мүнгэн баhал багаар үгтэдэг,—гэжэ хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд гомдолтойгоор хэлээ hэн.

Энэньшье зүйтэй ха. Ахын аймагай библиотекын хүдэлмэрилэгшэдэй энэ гомдолые республикын культурын министерство анхаралдаа абажа, зохихо туhаламжа үзүүлхэ аабза гэжэ найдаябди.

Б. ВАНЧИКОВ,
манай корр.

ШЭНЭ ГУРИМААР

Хүдэлмэришэдэй ажаhуудаг н гол hуурин жэл ерэхэ бүри бэсон түхэлтэй болоно. э хоолой анхандаа уйтан байн магазиние hэльбэн заhанаймаалагшагүйгөөр хүдэлдэг ронсм-магазин болгоо. Нигэ наймаалагшагүйгөөр хүэ түрүү онол арга нэбтэрүүлэhэнэй ашаар хүдэлмэришэ эрилтэ нилээд hайнаар хангадаг болобо.

Дүй дүршэлтэй үнинэй наймаалагша Х. Д. Доржонова тус магазиние даагшаар томилогдоо. Залуу наймаалагшад Г. Климова, Ф. Намсараева гэгшэд эдеэ хоол худалдан абагшадта налагай зохидоор хандажа, нютагайхидайнгаа магтаалда хүртэнэ.

Гэрэй хэрэгсэл худалдадаг магазин hаяар наймаалагшагүйгөөр хүдэлдэг болохонь, Мүнөө энээндэ бэлэдхэл түлэг дундаа ябажа байнхай.

А. МОСКВИТИН,
Захааминай аймаг.

Молдавиин hонин

КИШИНЕВ. (ТАСС). Молдавиин консервын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриингээ сезон эхилбэ. Днестр мүрэнэй урда бэедэхи предприяти ногоон горох консервэ болгон гаргана. Байгша ондо 600 мянга гаран тонно жэмэс, овощ буйлуулан үйлэдбэрилэгдэхэ.

ВУЛКАНЕШТА тосхондо баригдаhан тоhоной-сырэй завод сыр үйлэдбэрилэн гаргаха байна. Эндэ «Моале» гэжэ сыр буйлуулха юм. Тэрэ амтаараа бага дабhатай брынзэдэл адлирхуу.

Юhэдэхи түсэбтэ табан жэлдэ Молдавида сыр үйлэдбэрилгэ нэгэ хахад дахинаар үргэдхэгдэхэ. Энээнэй тула Кишиневто, Бельцэдэ hүнэй заводууд баригдаха. Тус бүхэниинь халаанай турша соо 130—200 тонно hү буйлуулха байна.

***

ЛИТВАГАЙ, Азербайджанай, Киргизэй арадуудай ажабайдалда, ажал хүдэлмэридэ зорюулагдаhан гурбан выставкэ Молдавиин энергетигүүдэй hууринда—Днестровскдо нээгдээ. Эдэ республиканuудта Совет засагай тогтоhон тухай, тэдэнэй экономикын эрдэм наукын соёл культурын hалбаран хүгжэлгэ тухай Молдавиин Компартиин түүхын музейн жасануудhаа абтаhан материалнууд хөөрэнэ. Музейн эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалганууд боложо, Советскэ Союзай арадуудай хани барисаан тухай тэдэ хөөрэhэн байха юм.

Закавказиин, Дунда Азиин, Прибалтикын республикануудhаа эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдэй асарhан хоморой шухаг документнүүд, гэрэл зурагууд нүүдэл экспозицида оруулагдаа.

***

МОЛДАВИИН ССР-эй Наукануудай академиин, республикын эрдэм-шэнжэлэлгын эмхи зургаанuудай, дээдэ hургуулинуудай эрдэмтэд ороной эрдэм ухаанай түбүүдэй хабаадалсалгатайгаар Молдавиин эрдэм ухаанай нэгэдхэгдэhэн атлас байгуулжа эхилбэ. Республикын байгаалиин эрхэ байдал, арад зон, арадай ажахы, эрдэм наука, соёл культура тухай эндэ хөөрэгдэхэ.

Совет арадай аха дүүгэй туhаламжа

ШИБЕРГАНДАХИ БАРИЛГА

Совет мэргэжэлтэдэй зохёоhон проектээр баригдажа байhан азотно үтэгжүүлгын завод Афганистанай химическэ промышленностиин эгээл эхин болоно. Завод жэл бүри 105 мянган тонно карбамид гэжэ эгээл арьбан азотно үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхээр хараалагданхай. Энэнь 1963 ондо совет геологуудай нээhэн Шиберганай уурхайн байгаалиин газаар хэгдэхэ юм. Тус заводто карбамидhаа гадна, кислород, шэнгэн аммиак гэхэ мэтэ үнэтэ зүйлнүүд гаргагдаха. Заводой барилгын газарта электрын хүсэ үгэхэ станциин үгы дээрэhээ эндэ газаар хүдэлхэ электростанци баригдахаар хараалагдаа.

Завод болон ТЭС-эй барилга Афганистанай национальна экономикын хүгжэлтэдэ ехэхэн удха шанартай байна. Юуб гэхэдэ, Афганистанда жэл бүри 20—30 мянган тонно химическэ үтэгжүүлгэ хэрэглэгдэдэгшье hаа, улам ургажа байгаа хүдөө ажахыда үшөөл багадана. Шэнэ заводой бүтээн гаргаха продукци Афганистанай таряашадай хэрэглэл гүйсэд хангаха байна. Карбамидые үргэнөөр хэрэглэлгэ хүдөө ажахын гол ургамалнуудай ургасые эли бодо дээшэлүүлхэ.

Шибергандахи барилга гансашье хүдөө ажахыда онсо удха шанартай бэшэ, тэрэ ороной бүхы экономикын хүгжэлтэдэ бүри мүнөө hайн нүлөө үзүүлнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, Кабул—Мазари—Шериф—Шиберган гэжэ автомобильна харгы бүтээгдээ. Наебабад—Хайратон гэжэ харгын барилга дүүрэнтэжэ байна. Эдэ харгынуудаар шэнэ заводой продукци зөөгдэхэ юм.

Шиберганда бүлэг совет мэргэжэлтэд, 3000 шахуу афган хүдэлмэришэд хүдэлнэ. СССР-hээ абаашагдаhан шэнэ оньhонь түхеэрэлгээр хангагданхай механическа заhабарилгын цех бодхоогдожо ашаглалгада үгтөө. Үйлэдбэрилхы цехүүдэй түхеэрэлгэнүүд хабсаргагдажа байна. Балх мүрэн дээрэхи хаалта, складай гэрнүүд дорохи коммуникацинууд баригдажа дүүргэгдэнхэй.

Мүнөө заводто ерээдүйн энэ томо химическэ предприятида хүдэлхэ Афганистанай национальна кадрнууд, инженернүүд, технологууд болон үндэр мэргэжэлтэ хүдэлмэришэдые бэлэдхэхэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Олохон афганцууд Советскэ Союзда, Польшодо hурана. Совет хүдэлмэришэд ба мэргэжэлтэд өөhэдынгөө оролдосотой шударгы ажалаар афганцуудай магтаал хайрада хүртэнхэй.

Завод ба ТЭС-эй барилга хадаа Совет-афган экономическа олон талата харилсаа холбооной нэгэ хуби болоно. СССР-эй туhаламжа Афганистанда үндэрөөр сэгнэгдэдэг. «Шухала экономическа проектнүүдые бүтээхэ хэрэгтэнь туhалhанайнь түлөө афган арад Советскэ Союзда үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэнэ...» —гэжэ Совет-афган хани барисаан тухай хэлсээнэй 50 жэлтэй дашарамдуулан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. В. Подгорныда Афганистанай королиин эльгээhэн телеграмма соо хэлэгдээ hэн.

Г. ЕЖОВ, Р. НАДЕЖДИН,
АПН-эй корр.

Кабул.

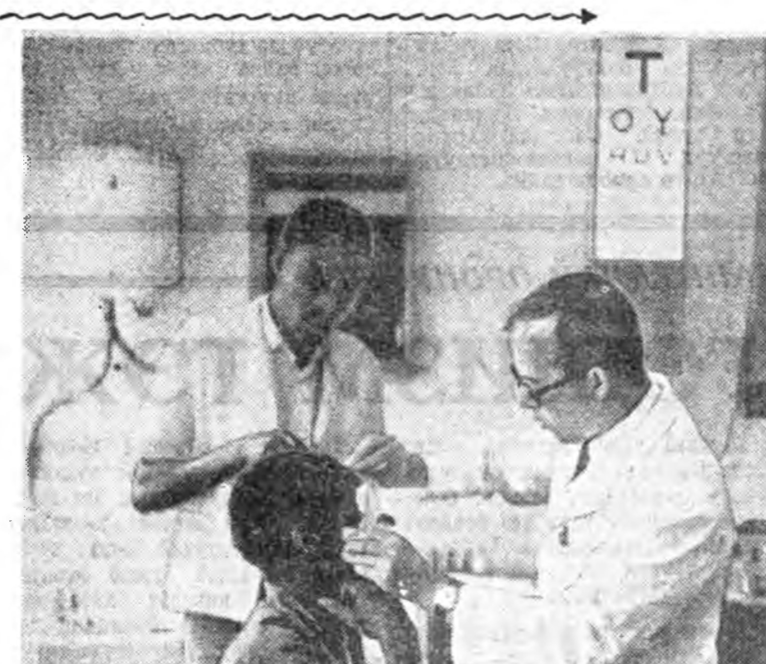

Угандын эгээ холын булан тохой газарнуудаар совет врачнар хүдэлнэ. Африкан энэ ороной мянгаад эрхэтэдые манай врачнар аргалhан байха юм.

Зураг дээрэ: Ярославльhаа ошоhон совет врач Лев Шарыхин (баруун гарhаа) форт-Портала госпитальдо үбшэнтэниие хаража байна. Угандынхид совет энэ мэргэжэлтэниие хани халуунаар угтан абадаг, «омуфуму» гэжэ нэрлэдэг. «Агууехэ эмшэн» гэжэ энэ үгэ оршуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

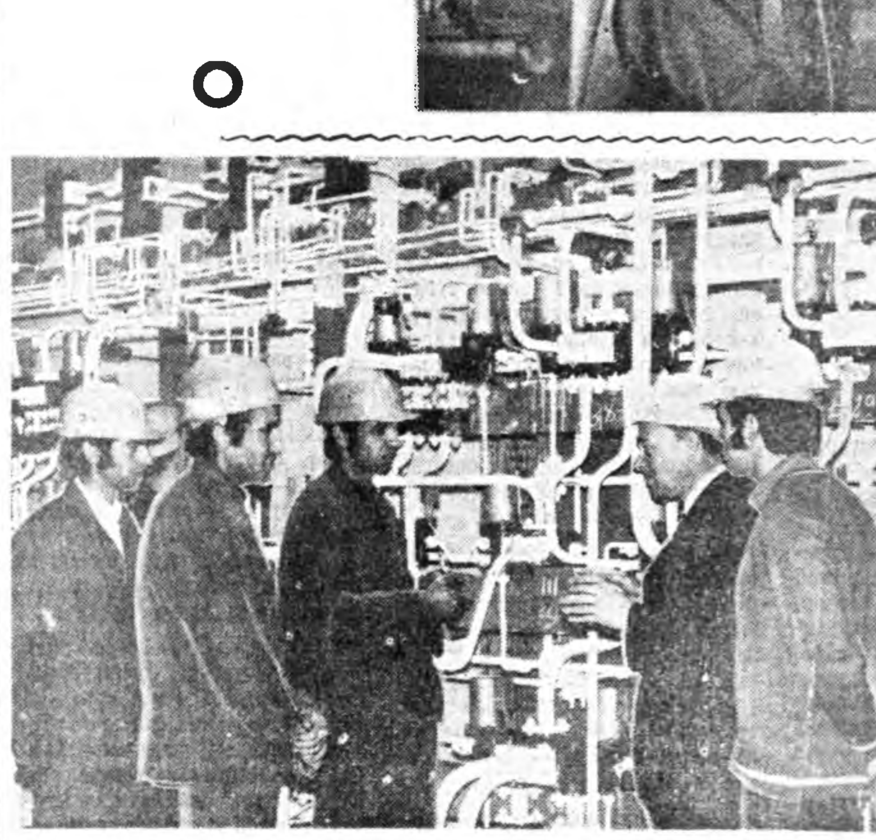

Алжирай арадай Демократическа Республикада совет мэргэжэлтэдэй туhаламжаар хэдэ хэдэн томо заводууд баригдаhан байха юм. Аннаба шадар «Эль-Хаджар» гэжэ металлургическа комбинадай конверторнэ, булад хайлуулгын цехүүдэй барилга дүүрүүтэй байна. Энэ цехүүдэй ашаглалгада ороходо, комбинат жэл бүри хоёр миллион тонно булад хайлуулдаг болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совет барилгын организациин директор Вячеслав Маслов (баруун гарhаа хоёрдохи) алжир инженернүүдтэ совет түхеэрэлгэнүүдые харуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

«ҮЛҮҮ ХАРАЖА, БУЛУУ ХИМЭЛЭЭ»

ФЕЛЬЕТОНОЙ ОРОНДО

— Валентина Ерофеевна, энэ хара костюм үнэгүй аад, яагаа hайнаар оюулhан юм. Та Петидээ абыт. Булай зохидоор таарахал. Бишье үбгэндөө абаха hэм. Гансал мүнгэгүй аад, гасалантайл байна,—гэжэ наймаалагша Пелагея Леонтьева магазиние даагша Новосельцева тээшэ мэхэтэйхэнээр харан хэлэхэдэнь:

— Абыш теэд, юун таталзаа хүмши. Намдашье мүнгэн үгы. Дуратай бараагаа абахагүй аад, магазинда ажаллаhанай хэрэг юуб. Шалгалтын болоходо нэгэ аргыень оложо гарасалдана бэзэбди. Амиды хүн аргатай юм шуу —гэн, Валентина Новосельцева сэдьхэл дүүрэнээр миhэрбэ.

Иигэжэ магазинда асарагдаhан хомэрой хомэр эд бараа өөртөө үбэршэлжэ hурашаhан ахалагша наймаалагша Валентина Новосельцева сугтаа ажалладаг Пелагея Леонтьева Вера Перелыгина хоёртойгоо хамта 3400 түхэригэй элдэб хубсаhа хунар, эдеэ хоолой зүйлнүүдые мүнгыень түлэнгүй гэртээ абаашаhан байха юм. Тиигэжэ hүүлдэ Н. В. Пономарчук түрүүтэй шалгалтын комиссиин ерэхэдэ уhан дээрэ үрмэ тогтоожо, аяга дээрэ арба эрьелдэхэ аргатай эдэ гурбан наймаалагшад шалгахаар ерэhэн түлөөлэгшэдые шадалтайханаар угтажа, үнэгэнэй hүүлээр эльбэбэ. Элдэб арга хургаараа комиссиин гэшүүдые үгэдөө оруулhан үнөөхи наймаалагшад бүхыдөө 3663 түхэригэй эд бараа биидэ тооложо, хуурмаг документ зохёоhон байна.

Шалгалтаяа «дутааригүй» үнгэргэhэн тэдэ гурбан ханинарай нэгэниинь—Вера Перелыгина нарайлгын амаралтада гаража, орондонь залуу басаган Вера Черных наймаалагшаар абтаа бэлэй.

Хажуудаа шэнэ ханитай болоhон Новосельцева Леонтьева хоёр залуу басаганhаа даr...е ехээр түбэгшөөгөөгүй, харин ... харата хэрэгтээ дадхаажа, hангай зөөри үбэршэлхэ амта танюулаа бшуу. Тиигэжэ эрхыдээ эрдэмтэй болоhон эдэ гурбан үнөөхи шалгалтынгаа hүүлээр магазинhаа хэрэгтэй бараагаа мүнгыень түлэнгүй урда мэтэ дуран соогоо абажа захалаа.

Гүрэнэй зөөридэ хара hабараараа умбахань багадаад, дээрэ хэлэгдэгшэ наймаалагшад магазин соогоо үдэр бүри архидажа, хүхэ зугаа дэлгэдэг байба. Хэды болотор тиигэжэ сэнгэхэ байгаа юм, бү мэдэе, нэгэ иимэ архидаанайнь hүүлээр магазинай дэргэдэхи эд бараатай модон складынь шатажа, үнэhэн тоборог болошоо. Бүхыдөө 12112 түхэригэй эд бараанай яагаад шатаhаниие элирүүлхэдэ, тэрэ үдэшэ магазиние даагша В. Новосельцева харгын автомашинаар түбэй складhаа бараа асараад, үбгэндөө—Петр Новосельцевтэ модон складайнгаа түлхюур үгэжэ, буулгахыень найдаhан байгаа.

Хүнэй гараар хүдэлмэрээ бүтээлгэхэ дуратай Новосельцевагай магазин соогоо үнөөхи хамта ажалладаг нүхэдтэйгөө улаан архи шэмэжэ hууханань, эд бараа буулгажа байhан үбгэниинь татаhан тамхияа унтаргаангүй, хайхарамжагүйгөөр склад соо хаяhан байба.

Гал аюулай гэнэ ушарhаа уламжалан, үри зээлиhээ мултарха хүсэлэнтэй гурбан наймаалагшад юу абаhанаа бэшэжэ тэмдэглэдэг дэбтэрээ дундаа хэлсэжэ, галдажархёо бшуу.

Тиигэжэ Кабанскын аймагай Закалтус тосхондохи орбогорхон байратай магазин соо хэгдэhэн үйлэ иигээд лэ дүүрээгүй. «Хабшатар—хабhанай забhараар» гэдэгтэл, энэ бузар хэрэгые аймагай прокуратура мүшхэжэ, элирүүлжэ, гүрэнэй зөөри hуулигшадта хуулиин шанга хэмжээ абтаhан байна. «Үлүү харагшад, булуу химэлhэн» байна.

В. ЖИГЖИТОВ

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АЛИ АЛИНДАНЬ АШАТАЙ ТУҺАТАЙ

Президент Р. Никсонэй Москвада ошоод байха үедэ баталагдажа абтаһан совет-американ хэлсээнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ Холбоото Штадуудта үргэнөөр ябуулагдажа байна. Ракетэһээ хамгаалха түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай договорые, стратегическэ добтолхын зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар бэелүүлэгдэхэ хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээе сенадай гадаадын хэрэгүүдэй, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэгүүдэй комиссинууд хаража үзэнэ. Эрдэм наука ба техникын һалбаринуудта, замбуулинай дайдые амгалан тайбан байдалда ашаглаха, оршон тойронние хамгаалха, медицинын эрдэм наукын ба элүүрые хамгаалгын талаар СССР ба США-гай хоорондо харилсаануудые байгуулха тухай хэлсээнүүдые уласхоорондын харилсан туһалалсаха талаар түлөөлэгшэдэй палатын комисси зүбшэжэ эхилбэ.

Хоёр партиин—демократическа ба республиканска—элитэ ехэ политическэ ажал ябуулагшад эдэ шухала документнүүдые дэмжэһэн байна. Сенадта демокрадуудые ударидагша Мэнсфилд, сенадай гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин түрүүлэгшэ Фулбрайт, сенадта республиканска партиие ударидагша Скотт, түлөөлэгшэдэй палатаһаа Форд, сенатор-демокрадууд Хэмфри, Маски, Кеннеди, Макговерн тэрэ тоодо ороно. Москвада баталагдажа абтаһан хэлсээнүүд буу зэбсэг бүтээлгые хороохо, ядерна дайнай аюулые саран һуларуулха талаар ехэ амжалта боложо, түүхэдэ ороходо байна гэжэ американ хэблэл тэмдэглэнэ.

Эрдэм наука ба техникын талаар харилсан туһалалсаха тухай хэлсээн үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Энэ хэлсээе баталаад, хоёр ороной арадуудай аша туһын, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын тула научно-техническэ харилсан туһалалсаха талаар совет-американ комисси байгуулга ехэ нүлөөтэй гэжэ США-гай «Белл телефон» гэжэ томо ехэ компанинуудай нэгэнэй президент Дж. Фиск конгресс дээрэ мэдүүлээ. «Эрдэм наука ба техникын талаар манай оронуудай хоорондохи харилсаануудые улам бүри нягта болголго арадуудай хоорондохи хани барилсаае һайжаруулха байна», —гэжэ Фиск тэмдэглээ.

Америкын олон миллион хүнүүдэй Москвада абтаһан хэлсээнүүдые амаршалан дэмжэжэ байгаашье һаань, Вашингтоной зарим тушаалтад буу зэбсэг гаргалгые ехэдхэхын тула ехэ хүсэлэл оролдолго гаргажа байнхай. Ракетэһээ хамгаалха түхеэрэлгэнүүдые хизаарлаха тухай договорые, стратегическэ добтолхы зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар бэелүүлэгдэхэ зарим хэмжээнүүд тухай саг зуурын хэлсээе буруу һүргэхэ тухай пентагоной генералнууд, сэрэгэй-промышленна бүлэглэлэй түлөөлэгшэд тэмсэл хэнэ. Хархис үзэлтэй сенатор Голдуотер, сэрэгэй-промышленна монополинуудай түлөөлэгшэ сенатор Джексон энэ талаар илангаяа эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Хоёр ороной аша туһада стратегическэ зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай Москвада баталагдажа абтаһан хэлсээнүүдые, мүн буу зэбсэг гаргахые уряалһан хархис ябуулгануудые буруушаажа, сенадай гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин түрүүлэгшэ Фулбрайт эдэнэй хархис аашa болюулхые онсолон тэмдэглээ.

АНГИИН ТЭМСЭЛЭЙ ДҮЛЭН СОО

Пролетариадай буһалгаанай хүдэлөөнэй хүсэтэ долгин капиталай оронуудта эбхэржэ байна. Капиталис дэлхэйн оронуудта боложо байгаа финансын-экономическа доройтон уналгын эрхэ байдалда хүдэлмэришэд буһалгаа хэжэ, ажалшадые дарлан мүлжэхые оролдоһон эзэдэйнгээ хашалта харшалалтаһаа эрхэ сүлөөгөө сахин хамгаална.

Японой түмэр замшад салин хүлһөө дээшэлүүлхын, ажаллаха арга боломжоёо һайжаруулхын тула үсэд нэтэрүүгээр тэмсэнэ. Һүүлэй үедэ тэдэнэй салин хүлһэн нилээд доошолһон байха юм. Хэтэржэ ерэхэдээ, буржуйнарай комисси тэдэнэй эрилтэнүүд зүб гэжэ мэдэрхэ баатай болоо. Гэбэшье түмэр замай захиргаан салин хүлһыень халта дээшэлүүлбэшье, харгы замай үнэ сэнгые хүндэрүүлһэн байна.

Профсоюзай хуули гаргалгада эсэргүүгээр тэмсэжэ, ёһо гуримуудыень буруушаажа, хүдэлмэришэн ангиин хүсэл эрмэлзэл дарахые капиталистнууд һэдэлгэ гаргана. Зүгөөр тэдэнэй гаргуу ябуулганууд хододоо амжалтатайгаар дүүрэнэгүй гэжэ һүүлэй үедэ Англида болоһон хэрэг ушар баталан гэршэлнэ. Консервативна правительствын гаргаһан хүдэлмэришэдтэ эсэргүү хуулиие хэрэглэжэ, Лондоной портын захиргаан профсоюзай гурбан эдэбхитэдые барижа тушааха тухай сүүдэй шиидхэбэри гаргаһан байгаа. Тиихэдээ ашаа тээгшэдые айлган һүрдөөхые хүсэбэшье, харата ябуулгань буруу һүрэшөө.

Англиин 42 мянган докернууд политическэ буһалгаа соносхожо, нүхэдыень дары сүлөөлхэ эрилтэ табиһан байна. Ороной бүхы шахуу портнуудта ажал хүдэлмэри зогсоогдонхой. Автомобиль бүтээгшэдэй, түмэр замшадай, шахтернуудай профсоюзууд буһалгаа хэһэн докернуудые дэмжэһэн байха юм. Энэ буһалгаан докернуудай дүүрэн илалтаар түгэсөө.

Капиталис оронуудай ажалшад гансал экономическа эрилтэнүүдые табингүй, шанга тэмсэл ябуулна гэжэ эдэ бүгэдэ гэршэлжэ үгэнэ. Жэшээнь, Вьетнамай газар нютагуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгые, Индохитадтахи дайе дары зогсоохые олонхи оронуудай профсоюзууд эрилтэ табина.

АЮЛГҮЙН БАЙДАЛАЙ СУРТАЛ ХҮСЭТЭЙ

КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаһан эб найрамдалай программа бодото байдалда шууд сэхээр бэелүүлэгдэхэдээ, бүмбэрсэг дэлхэйн элдэб заха булангуудта ашатай туһатай хубилалтануудые хэнэ. Хамтаараа Азида аюулгүй байдал тогтоохо һанал хүсэл Азиин оронуудта үргэнөөр дэлгэржэ байна. Энэ сурталай нүлөөгөөр сэрэгэй зарим бүлэглэлнүүдтэ хабаадагшад хараа түсэбүүдээ дахинаа хаража үзэн, шэнээр зохёохо ушартай болоно.

Ази-Номгон далайн соведэй (АзПАК) Сеулда болоһон ээлжээтэ сессиин дүнгүүд энэ талаар онсо удхатай. Дэлхэйн энэ райондо национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй тэмсэлэй улам бүри нягта жагсаалтай боложо байха үедэ, 1966 ондо, тус бүлэглэл Холбоото Штадуудай үүсхэлээр байгуулагдаа һэн. Япон, Австрали, Шэнэ Зеланди, Малайзи, Филиппин, Таиланд, мүн Сеулай, Сайгоной хархис засагууд чанкайшистнууд АзПАК-та ороһон байна.

Сэхыень хэлэхэдэ, тэрэнэй эмхидхэгдэһэнһээ хойшо бүлэглэлэй гэшүүд уг зорилгыень нюужа, тэрэниие соёлой-экономическа регионально нэгэдэл гэжэ тэмдэглэһэн байгаа. Гэбэшье Индохитадтахи ээрхэг түримхэй ябуулгануудые хэжэ байһан США-гай эдэбхитэй туһамаршад тус бүлэглэлдэ хабаадаһан байна гэжэ баримтанууд гэршэлнэ. СЕАТО гэһэн бүлэглэлэй аша үрэгүй болоходонь, тэрэниие һэлгэжэ, Азида национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дарахын тула АзПАК байгуулагдаһан байгаа гэжэ богонихон болзор эли тодоор гэршэлбэ.

Советскэ Союзай амгалан тайбан программын нүлөөгөөр дэлхэй дээрэ горитой хубилалтанuудай болоходонь, АзПАК-та хабаадагшадай олонхид хараа түсэбүүдээ хубилгаха баатай болоһон байна. Ерээдүйдэ ямар үүргэ дүүргэхэ гээшэб гэжэ Сеулай сессидэ хабаадагшад ехэ бодомжолхо баатай болоһон байна.

АзПАК хабаадагшадай хараа бодомжые хубилгахын тула ехэ һаад түбэгүүд ушаруулагдаа. Тэдэниие энэ сэрэгэй-политическэ бүлэглэлдэ шунахайруулан оруулһан империалис хүсэнүүд ээрхэг түримхэй ябуулгануудһаа арсалта хэнэгүй. Тиимэһээ али бүхы худал хуурмаг ябууга, мэхэ гохо гаргажа, АзПАК «Эб найрамдалда ба дэбжэлтэдэ нүлөөлхэ» эмхи гээшэ гэжэ хархис хүсэнүүд тэмдэглэнэ гээд Сеулда абтаһан коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Теэд энэнь үе сагһаа үндэһэлжэ гараһан ушар баримтануудые гүйсэд элишэлжэ шаданагүй. Мүнөөнэй эрхэ байдалда энэ түби дээрэ аюулгүй байдалай түлөө тэмсэл ябуулха гээшэ американ ээрхэг түримхэй ябуулга зогсоохын түлөө, Вьетнамай асуудалые эбэй ёһоор заһаруулхын түлөө тэмсэлтэй нягта холбоотой. Сэрэгэй нэгэдэлнүүдые бэхижүүлээд бэшэ, харин хүршэ оронуудай хоорондохи харилсаануудые али алиндань ашатай туһатайгаар заһаруулан һайжаруулбал, Азида аюулгүй байдал хангагдахал.

Г. ШИШКИН.

КАПИТАЛАЙ ОРОНУУДТА

ГОШИЗМ ГЭЖЭ ЮУН БЭ?

Һүүлэй үедэ Францида, илангаяа Парижда, гошистнууд тухай ехээр хөөрэлдэдэг, бэшэдэг болошоо. «Гошист» гэжэ үгэ француз хэлэнһээ оршуулхада «зүүнэй» гэхэ гү, али «зүүнэй үзэлтэй» гэһэн удхатай юм.

Франциин гошистнууд троцкис, анархис ба маоис үзэлтэй элдэб бүлэгүүдэй холисолдоһон тиимэ холбоон болодог. Үе үе болоод лэ арсалдахадаа, өөр өөрынгөө үзэл тухай шанга шангаар хараалдахадаашье, хоорондоо ехэ адли болошодог юм. Үзэл бодолоорнь хараад үзэбэл энэ хадаа марксизм-ленинизмһээ арсажа, хүдэлмэришэн ангида, таряашад болон интеллигенцидэ түшэглэхэеэ болин хазагайрһан, хүсэ хэрэглэдэг, заримдаа оромоо алдуургашадаг, соёлой памятнигуудые эбдэдэг этэгээдүүд болоно.

Францида гошизм гээшэ дэлгэрэнхэй гү? Хүрэһөөр абаад харахада яһала үргэнөөр дэлгэрэнхэй гэжэрхимээр байха юм. Метродо орожо ябахадаш гартатнай гошистнуудай үгэ буляалдаанда ерэхые уриһан хуудаһа барюулжархихадаашье болохо. Парижай үйлсөөр ябахадаа гэр бараан, харша хорёо дээгүүр бэшэжэрхиһэн «Анархи — журамта байдалай эхэ» гэһэн уряа лозунг харахат. Харин гошистнуудай эзэмдэлгын газар болоошо Латинска кварталда полициин нарядууд олоор табигдадаг. Эндэ «Зүүнэй үзэлтэнэй» революционно ябуулгануудай мүр сарал — магазин, кафенүүдэй тэһэрхэй сонхо, витринэнүүд үсөөц бэшэ үзэгдэдэг.

Гэбэшье Латинска кварталһаа холодожо, городой хүдэлмэришэдэй байдаг район ошоходо, Парижай хүн зонтой хөөрэлдэхэдэ, гошистнуудай эгээл эдэбхитэй шууяатай газар болоошо Франциин ниислэл хотодошье тэдэнэй нүлөөндэ Франциин зоной үсөөхэн хуби—студентнүүд болон Лицейн һурагшад ороно гэжэ ойлгохоор.

Франциин ниитэ зоной һанал бодол шэнжэлхэ институдай һаяхан үнгэргэһэн асуултын дүнгүүдээр харахада, олонхи зониинь (асуугдаһан хүнүүдэй 80 процент) гошистнуудай шууяата хүлгөөнүүдтэ хабаадахаһаа байха, тэдээн тухай мэдээ дуулаашьегүй байна. Энээгээр бодоходо, Франциин арад зоной дунда энэ хуурмаг революционернүүдэй нүлөөн бүришье бага байһаниинь элитэ. Би өөрөө нэгэтэшье гошистые хаража, танилсажа үзөөгүйб, гэбэшье дээрэ дурдагдаһан асуултын зарим харюунуудай үндэһөөр гошистын ямархуу байһые ойлгохоор.

Гошист гээшэ ямар бэ?

Ехэнхидээ, 15-һаа 25 хүрэтэр наһатай хүбүүн гү, али басаган байха. Тэрэ Лицейн һурагша, үгышье һаа студент. Энээнһээ дээшэ наһатай зоной дунда, мүн ажалшад соо гошистнуудай үгы байһаниинь гошизмын үзэл сурталай даншье һаа хүнгэн, наһажаал зоной ухаае эрьюулхэгүй байһыень, тэрээгээр залуу наһандаа һамааралга тон түргэн үнгэршэдэг байһые гэршэлнэ бшуу. Хуурмаг революционно, хонгёо шууяатай үгэнүүд, хуурмаг соло алдар тээшэ эрмэлзэл, мүн залуу омог наһанай гэнэн хонгор ябадал—тэдэнэр лэ залуу хүбүүд, басагадые гошистнуудай зэргэдэ асарна ха юм. Гэбэшье энэнь тон түргэн үнгэршэдэг. Тиимэһээ гошистнуудай зэргэдэ оролго, тэрээнһээ гаралга ехэ түргэн болодог. Үнэн дээрээ гошистнууд ямаршье эмхи журамгүй, хододоо хубилжа байдаг бүлэг юм. Богонихон саг соо тэдэнэр шанга шангаар хашхаралдаад, ээлжээтэ политическэ уналгын гү, али... студентнэрэй зунай амаралтын болоходо тарашадаг.

Газаахи түхэл маягаараа гошист Парижай хүн зон соо эгээл үзэсхэлэнгэй хүн гэхэдэ болохо. Ниитэ зоной ёһо гуримые хэрэгсээдэггүй, өөрыгөө һүрхэйдэ тоолодог дээрэһээ эдэ «зүүнэй үзэлтэд» Гиляревскиин «Хитров дэлгүүртэ» бэшэгдэһэн зондо тон адли болошодог. Урбуулжа үмдэһэн дэгэл, кафтан, «а ля Мао» түхэлэй куртканууд, зорюута оёдоһон халааһатай үмдэ, шинельнүүд ба ута гэгшын аад, һамнагдаагүй үһэтэй тархинууд—эдэ бүгэдэ гошистын түхэл шуу.

Юун бэ энэ гоёолтынь саана? Юундэ хүнүүд гошистнуудай зэргэдэ ерэнэб? Ямар суртал бодолтой, лозунгтой зон гээшэб?

Францидахи гошизм хадаа юрын лэ социальна үзэгдэл байһаниинь хэндэшье элитэ. Асуугдаһан зоной олонхинь гошизм—мүнөөнэй обществын хүшэр хүндэ байдалда эсэргүү тэмсэл болоно гэжэ тэмдэглэнэ. Гэхэтэй хамта мүнөөнэй буржуазна обществодо залуушуулай иимэрхүү тэмсэл ямаршье түсэб, зорилгогүй буһалгаашууд болоод дүүрэшэнэ бшуу. Дээрэ дурдагдаһанай ёһоор асуугдаһан зоной һанамжаар гошистнуудай оройдоол гурбанайнь нэгэ хуби соёл сурталай талаар ямаршье хүсэл бодолтой шэнги, бэшэниинь энэ тэмсэлэйнгээ зорилгые тодо бэшээр тухайлна гү, үгышье һаа бүри ойлгоногүй. Һурагшадай 27 процентнь «залуушуул энэ хүлгөөнүүдтэ миин лэ юрэ, мүнөө тиигэдэг ёһотойл хадань хабаадана» гэжэ тоолоно, харин 20 процентнь «түлөөһэгүйгөөр суурхахын түлөө» оролдоно.

Ороной демократическа хүдэлөөнэй доро табигдаһан миинэдэл адли байһаараа гошизм аюул ехэтэй бшуу. Тиимэл тула, Франциин Коммунис парти энэ «зүүнэй үзэлтэдэй» хүдэлөөнэй мухарданги байһые хараадаа абажа, тэдэнтэй саг үргэлжын тэмсэл ябуулна. Тиихэдээ коммунистнууд Франциин арад зоной, студентнэрэй дунда «ута үһэтэ революционернүүдэй» хэр аюултай байһые ойлгуулан хэлэжэ үгэдэг байна. Рено заводто февраль, март һаранuудта болоһон ушар (эндэ гошистнууд ёһоргүй үүсхэл гаргаһан байһанаа элеэр гэршэлэн харуулаа һэн) Коммунис партиин үнэн сэхэ, бата бэхи тулга болохо француз хүдэлмэришэдэй ямаршье гошизмда эсэргүү байһые баталаа.

Ф. ЛОСЕВ,
АПН-эй корр.

ШАТАР

Нона ГАПРИНДАШВИЛИ— ДЭЛХЭЙН ЧЕМПИОНКА!

РИГЭ. (ТАСС-ай корр.). Шатараар эхэнэрнүүдэй дунда дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын түгэсхэлэй мүрысөөндэ Алла Кушниртай 15-дахи наадандаа тэнсэжэ, Нона Гаприндашвили 8 очкотой болоод, шатараар дэлхэйн чемпионкын нэрэ зэргээ хамгаалба. Һүүлшын, 16-дахи, наадан энэ уулзалгада ямаршье нүлөө үзүүлхэгүй.

Нона Гаприндашвили шэнэ илалта туйлаба. Тиигэжэ тэрэ 10 жэлэй турша соо дэлхэйн түрүү һуури эзэлжэ ябана. Энэ үе соо Москвада ажаһуудаг, уласхоорондын мастер Алла Кушниртай 3 дахин уулзаа. Хоёр наадандань 8,5:4,5 гэһэн адли тоотойгоор шүүһэн юм.

Манай үеын эхэнэр бэрхэ шатаршадай хоорондо Ригэдэ болоһон мүрысөөн илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэрөө. 15-дахи наадаиинь 25-дахи ябадал хүрэтэрөө орёо шанга тэмсэлдэ үнгэрһэн байна.

Кушнирай түрүүлэн добтолгодо орожо, тэргээ бодоор үгөөшье һаань, Гаприндашвили добтолгыень сухарюулжа шадаа. Тиихэдэнь Кушнир ноёндонь удаа дараалан гурба дахин добтолго, шах хээд, наадан 42-дохи ябадалда тэнсэлгээр дүүрээ.

Һүүлшын, 16-дахи, наадан понедельнигтэ болобо.

РИГЭ. Совет штангистнууд Мюнхендэ болохо зунай XX Олимпиин наадануудта бэлэдхэл хэжэ байнхай. Штангистнуудай эрхимүүдэй эрхимүүд манай ороной нэрэ хүндые хамгаалха. Спортын габьяата мастер, СССР-эй суглуулагдамал командын комсорг Геннадий Иванченко 1971 ондо урагшагүй байһанаа хараада абан, мүнөө һорилгонуудаа ашата үрэтэйгөөр хэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Иванченко.

ТАСС-ай фотохроника.

„БАЙГАЛАЙ" ГУРБАДАХИ...

Республикымнай уран зохёолшодой холбооной үмэнэ хоёр һарадаа нэгэ удаа гаража байдаг «Байгал» журналай гурбадахи номер буряад хэлэн дээрэ хэблэлһээ гаража, үргэн олон уншагшадтаа тараагдаба.

Журналай гадар хуудаһануудта «Целлюлозно-картонно комбинадай барилга» гэһэн фото, «Зүлхэ мүрэнэй загаһашад», «Амга мүрэн», «Аали намдуу хөөрэлдөөн» гэһэн линогравюранууд толилогдоһон байна.

«Эгэшэ дүүнэрэй энэрхы сэдьхэл» гэһэн гаршаг доро Алтайн хизаарай уран зохёолшодой шүлэгүүд толилогдожо, олоной һонорто табигдаба.

Уран зохёолшо Барадий Мунгоновой дайнай үеын дэбтэрһээ «Баруулжаа зуралзана эшелонууд..» гэһэн хэһэг, мүн Цэдэн Галсановай хэдэн шүлэгүүд, Ефгений Петровой «Цырендаши Доржиев ба тэрэнэй нүхэд» гэһэн материал «Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо» гэһэн гаршаг доро уншанабди.

Журналай хуудаһануудые саашань иирахадаа, В. Сергеевэй «Үүлэнэй саана һара» гэһэн романтай танилсаха байхат.

«Доржи Банзаровай түрэһөөр 150 жэлэй ойдо» гэһэн бүлэгтэ уран зохёолшо Чимит Цыдендамбаевай «Эрдэмтэнэй хуби заяан» гэһэн хэһэг уншанабди. Еремей Парновой «Хүрэл хүрэг» гэһэн туужа уншажа һонирхомоор.

«Шэнжэлэл, шүүмжэлэл» гэһэн гаршагта «Михей Ербановай дүлэтэ ажабайдал» гэһэн статья толилогдобо.

«Түрэһэн дайда, түрэл хэлэн» гэһэн бүлэгтэ У-Ж. Ш. Дондуковой «Хёлгын хойморой буряадай уг гарбал, нютаг хэлэн тухай тэмдэглэл» толилогдоо. Энэн тоонто нютагаа магтан дуулагшадта туһаламжа болохонь дамжаггүй.

Балшар заахан үхибүүдэй һонирхожо уншадаг «Хараасгай» гэһэн буланда Ц. Дондогойн шүлэгүүд, А. Бальбуровай «Чау-Чау» гэһэн һонирхолтой туужа хэблэгдэһэн байна.

Һүүлшын хуудаһануудай нэгэндэ «Шог ёгто долгин» гэһэн бүлэг бии.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ВАРШАВА.

Партийна һуралсалай жэл дүүрээ

ТАСС

Варшавын 84 мянган хүн — ПОРП-гэй гэшүүд, гэшүүндэ кандидадууд, залуушуулай эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, партийна бэшэ хүнүүд партийна һуралсалай жэлые түгэсхэбэ. Партиин гэшүүдэй теоретическэ эрдэмэй хэмжээнэй болон тэдэнэй ажал ябуулгын дүнгүүдэй хоорондохи холбоон улам бүри нягта болжо байна гэжэ партийна һуралсалай дүнгүүдтэ зорюулагдажа ПОРП-гэй Варшавын комитедтэ болоһон зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдээ.

Энэ жэлдэ ниислэл хотын хүдэлмэришэд нэмэлтэ продукци бүтээжэ, 3 миллиард злотых үнэ сэнтэй эд бараа түсэбһөө гадуур үгэхэ гэһэн эдэбхи үүсхэл гаргаһан байна.

БОНН

ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шуман ФРГ-гэй правительствын гэшүүдтэй хөөрэлдөөнүүдые хэбэ.

Хэрбээ «Эртээнһээ амжалтын туйлагдаагүй һаань», «юрэнхы дэлгүүртэ» хабаададаг зургаан ороной, тэрэнэй бүридэлдэ орохые хүсэдэг дүрбэн гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй октябрь һарада болохоор хараалагдаһан хэлсээе Франци хойшолуулхые хүсэнэ гэжэ М. Шуман, хөөрэлдөөнүүдэй дүүрэһэнэй һүүлээр мэдүүлээ. Хараалагдаһан болзортонь энэ хэлсээе үнгэргэхэ арга боломжонууд бии гэжэ хэлэхэнь үшөөл эртэ байна гэжэ М. Шуман нэмэбэ.

Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ЕЭС-эй (Европын «юрэнхы дэлгүүрэй») Министрнүүдэй Соведэй онсо заседаниие 1973 оной эхиндэ зарлаха тухай Бонндо болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ үгэеэ ойлголсоһон байна.

НЬЮ-ЙОРК

Ливанай правительствын эрилтэ

ТАСС

Ливанда эсэргүүгээр Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгануудаа хэдэн үдэрэй турша соо үргэлжэлүүлжэ байһантайнь дашарамдуулан, ООН-ой Аюулгүйн Соведые дары зарлаха эрилтэ Ливанай правительство табиба.

Израилиин ээрхэг түримхэй шэнэ ябуулганууд Ливанай амгалан тайбан, аюулгүй байдалда горитой аюул тохёолдуулна гэжэ Ливанһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Э. Горра Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ эльгээһэн бэшэг соогоо заагаа.

Соведые хэдыдэ зарлалтай гээшэб гэжэ Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ зүбшэжэ эхилбэ.

НЬЮ-ЙОРК

Урда Корейн хүлһэншэдэй зэрлиг ааша

ТАСС

Урда Вьетнамда ошоод дайлалдажа байһан Урда Корейн хүлһэншэд амгалан арад зондо эсэргүү харата ябуулгануудые үргэнөөр хэнэ гэжэ пентагоной даалгабаряар «Рэнд корпорейшн» гэжэ шэнжэлгын эмхиин бэлдэһэн нюуса элидхэлнүүдэй нэгэн дотор хэлэгдэнэ.

Мүнөө үедэ Урда Корейн хүлһэншэдэй сэрэгэй 30—40 мянган солдадууд Урда Вьетнамда байна. 1971 ондо Холбоото Штадууд тэдээндэ зорюулжа, 1 миллиард доллар гаргашалаа. Байгша оной февраль һарада Тхиеугай засаг Сеулай дахуул сэрэгүүдтэй хэлсээ баталаа һэн. Тус хэлсээнэй ёһоор, Урда Корейн сэрэгүүд 1974 он болотор Урда Вьетнамда байха юм.

ДРВ. США-гай авиациин ходо тооной бомбодожо байгаашье һаань, Хиеплыонг провинциин кооперативай гэшүүд тарилгынгаа бог үбһые түүнэ. ВИА—ТАСС-ай фото.

ХЕЛЬСИНКИ

ЮНЕСКО-гой конференци дээрэ

ТАСС

Соёл культурын талаар гүрэнэй политикын асуудалнуудаар ЮНЕСКО-гой Европын правительстванууд хоорондын эндэ боложо байһан конференци «Европодохи соёл культурын харилсаануудай үндэһэ һуури, холын хараа түсэбүүд» гэһэн асуудалые зүбшэн хэлсэжэ дүүргэбэ.

Аюулгүйн ба харилсан туһалалсалгын асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөе дары зарлалгые ЮНЕСКО-гой конференци дэмжэхэ ёһотой гэжэ Украинын ССР-эй делегациие толгойлогшо, республикын культурын министр Ю. Н. Ельченко. Болгариин болон Чехословакиин делегацинуудай түлөөлэгшэд тэмдэглээ.

А. Б. КУЗЬМИН

Республикын тусхай пенсионер, 1939 онһоо КПСС-эй гэшүүн Александр Баданович Кузьмин удаан саг соо хүндөөр үбшэлөөд, 63 наһатайдаа 1972 оной июниин 25-да наһа бараба.

А. Б. Кузьмин 1910 ондо Эрхүүгэй областиин Качугска районой Кузнецы тосхондо түрөө һэн. Эдир залуу наһанһаа эхилһэн, хүдөө ажахые коллективизацилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа, таряашадай комитедэй түрүүлэгшээр, удаан Кузнецы гэжэ өөрынгөө түрэл тосхоной хүдөө ажахын артелиин түрүүлэгшээр һунгагдаһан байгаа.

1940 ондо Хүдөө ажахын коммунис дээдэ һургуулиие дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Александр Баданович 25 шахуу жэл соо таһалгаряагүйгөөр Цагаан Усанай ба Сэлэнгын МТС-үүдэй директорээр, Сэлэнгын заһабарилгын-техническэ станциин директорээр «Сельхозтехникын» район хоорондын нэгэдэлэй эрхилэгшээр хүдэлжэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие дэбжээхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ, эмхидхэхы шадабариягаа зорюулаа.

Нүхэр А. Б. Кузьмин республикын ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг байгаа. Тэрэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар, тэрэнэй Президиумэй гэшүүнээр һунгагдаһан, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой гэшүүн байһан юм.

Эхэ оронойнгоо үмэнэ габьяатай байһанайнгаа түлөө А. Б. Кузьмин Ажалай Улаан Тугай орденоор, ССР Союзай медальнуудаар шагнагданхай. Александр Баданович Кузьмин—шадамар хүтэлбэрилэгшэ, анхаралтай һайн нүхэр тухай һаруул һайхан дурасхаалые тэрэниие таниха, тэрээнтэй суг хүдэлһэн хүнүүдэй ухаан бодолдо хэтэдэ хадуугдажа ябахал.

А. У. Модогоев, Б. С. Семенов, Н. Б. Пивоваров, К. М. Продайвода, В. И. Дубровский, Л. С. Асеев, И. Д. Черняков, А. А. Баднев, В. Ф. Лысов, В. Г. Бирюков, В. А. Сахьянов, Ц. Б. Эрдынеев, В. И. Чёрный, И. П. Зинченко, В. Б. Саганов, С. Г. Довгань, М. М. Могнонов, В. С. Данилов, А. А Именохоев, В. Б. Базаров, К. Д. Лубсандоржиев, В. И. Титов, Д. Ц. Банрбиликтуев.

ЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

17.00 — «На верном пути» гэһэн **документальна фильм. 17.50 — концерт. 18.30 — «От двух до семи»** гэһэн **документальна фильм. 19.30 — «үхибүүдтэ зорюулагдаһан «Звездочка» болон «Игрушка-плаксы»** гэһэн **киноальманах. 20.20 — телепанорама. 20.40 — «Зүүн-Сибирь»** гэһэн **киножурнал. 20.50 — «Потомки узнают»** гэһэн **киноочерк. 21.20 — Амарай театрай драмай зүжэг. 23.40— —үдэшын концерт.**

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ. «Манай гол анхарал» — Г. Прокосовой статья. «Эрхимүүд илаба» — репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Хани барисаанай эстафетэ» — А. Горегляд гэгшын статья. «Гүрэнэй хармаанһаа үриеэ түлэнэ» — М. Соломенный гэгшын корреспонденци. Нютаг нютагай һонин.

Гурбадахи хуудаһанда. «Бултадаа һаа...» — А. Коротаевагай корреспонденци. «Хэлхеэ холбооной һайнаар хүдэлхын тула» — М. Борисовай корреспонденци. Орон доторхи һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саанахи һонин.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.